

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vliv paměti na přesnost svědecké výpovědi

Autor práce: Jiří Blažek, DiS.
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: Mgr. Bc. Milan Veselý
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

Jiří Blažek, DiS.

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc. Milanu Veselému za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

BLAŽEK, J. *Vliv paměti na přesnost svědecké výpovědi : bakalářská práce.*
České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 70 s.
Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Bc. Milan Veselý.

Klíčová slova: paměť, psychologie výpovědi, svědecká výpověď, výslech.

Bakalářská práce pojednává o vlivu paměti na přesnost svědecké výpovědi v trestním řízení. Zabývá se významem výslechu a účelem svědecké výpovědi z hlediska obecného, trestně právního, kriminalistického a psychologického, respektive z pohledu forenzní psychologie. Detailněji se zaměřuje na psychologii výpovědi, včetně historie, okolností a dějů, které působí jednak na osobu svědka a taktéž i na osobu vyslychajícího. Dalším cílem práce je pak poukázat zejména na chyby způsobené při příjmu, zpracování a zachycení informace vyslychajícím. V teoretické části vysvětluje základní pojmy problematiky svědecké výpovědi a rozebírá samotnou paměť člověka, včetně paměťových procesů, dočasné a trvalé paměti v souvislosti se svědeckou výpovědí. Práce analyzuje knižní díla, trestní řád, jejich přenesení do praxe a porovnává je s policejní praxí. V praktické části je uvedena kazuistika případu, která je v kontextu s tématem práce. Praktickou část s kazuistikou podporuje i dotazníkový průzkum, který je zaměřen na vyhodnocení průběhu výslechů a chyb způsobených při příjmu a zachycení informací svědecké výpovědi vyslychajícími policisty z Územního odboru policie ČR Žďár nad Sázavou.

ABSTRACT

BLAŽEK, J. *Influence of Memory on Eyewitness Testimony Accuracy* : *Bachelor thesis*. České Budějovice : College of European and Regional Studies, 2014. 70 s. Supervisor of bachelor thesis : Mgr. Bc. Milan Veselý.

Key words: memory, psychology of testimony, eyewitness testimony, catechization.

The bachelor thesis disserts on the influence of memory on eyewitness testimony accuracy in criminal procedure. The thesis is concerned with the implication of catechization from the general, criminal-law and psychological perspective, respectively in accordance with the forensic psychology. The detail focus is aimed on the psychology of testimony including history, coincidences and plots, which affect a witness as well as an interrogating person. The further objective of this thesis is to point out the mistakes caused especially during the reception, the processing and the interception of the information by an interrogating. The theoretical part explains the basic terms of the psychology of testimony and construes the human memory itself including memory processes, short-term and long-term memory in connection with the eyewitness testimony. The thesis analyzes the literature, the Code of Criminal Procedure, its application in the practice and compares them with police practice. The practical part presents casuistries of cases, which comport in the context of the subject of this thesis. The practical part with casuistry is supported by questionnaire survey, which is focused on the evaluation of the process of catechizations and on mistakes caused during the reception and the interception of eyewitness testimony information by interrogating policemen from the Regional department of Police of the Czech Republic Žďár nad Sázavou.

Obsah

Úvod	8
1 Cíl a metodika práce	10
2 Svědecká výpověď, výslech – pojmy	12
2.1 Svědecká výpověď a výslech obecně	12
2.2 Svědecká výpověď – trestně právní vymezení	13
2.3 Svědecká výpověď – kriminalistické vymezení	14
2.4 Svědecká výpověď a výslech - psychologické vymezení	16
2.4.1 Výslech a svědecká výpověď dětí	17
2.4.2 Výslech osob starých a nemocných	18
2.5 Věrohodnost výpovědi	18
3 Paměť, pojem a charakteristika	20
3.1 Dočasná a trvalá paměť	21
4 Psychologie výpovědi, včetně historie psychologie výpovědi	24
4.1 Psychologie výpovědi – její utváření	24
4.2 Fáze utváření výpovědi	26
4.2.1 Získávání informací	26
4.2.2 Vštípení a uchovávání informací	28
4.2.3 Předávání informací	29
5 Příjem, zpracování a zachycení informace vyslychajícím	34
5.1 Provádění výslechu a chyby vyslychající osoby	36
5.2 Policejní školství a psychologická příprava policistů	41
6 Dotazníkový průzkum	43
6.1 Cíl a metodika výzkumného šetření	43
6.2 Stanovení hypotéz:	43
6.3 Dotazníkové šetření	44
6.4 Výsledky průzkumu	45
6.4.1 Statistické otázky	45
6.4.2 Otázky zaměřené na vliv paměti na přesnost svědecké výpovědi a chyby, které jsou způsobeny zejména na úseku příjmu, zpracování a zachycení informace vyslychajícím - policistou, při dokumentaci svědecké výpovědi z paměti svědka.	48

6.4.3	Ověření hypotéz	67
7	Kazuistika	69
7.1	Praktický příklad - „dlouhodobá paměť a chyby vyslýchajících“	69
	Závěr	77
	Seznam použitých zdrojů	79
	Seznam příloh	82
	Příloha I	83

Úvod

Již od nepaměti se lidé snaží utvořit spravedlivou společnost a snaží se najít způsob jak potrestat nesprávné a nespravedlivé lidské chování a jednání. Uvedená snaha a způsob provedení, jak potrestat nespravedlnost se v různých obdobích daří naplnit více, či méně. O takzvané pozemské spravedlnosti, co tedy je vlastně správné a co již ne, by se dala vést rozsáhlá filozofická debata.

„Lež je lepší než pravda – umírá kvůli ní méně lidí“

Joseph Fouché¹

Dnešní moderní společnost se na našem území o naplnění spravedlnosti snaží pomocí příslušných zákonů. Jedním ze stěžejních zákonů, k této problematice je v České republice zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen trestní řád).² Jedním z prostředků, kterým se tento zákon snaží naplňovat svůj účel, je právě svědecká výpověď. Svědecká výpověď má v trestním řízení nezastupitelnou funkci. Je jedním z důkazních prostředků, na jejichž základě orgán činný v trestním řízení může naplňovat účel trestního řádu, vymezený v jeho prvním paragrafu, tedy zajistit, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni.³ Aby natolik významný důkazní prostředek mohl být v trestním řízení využíván v maximální míře, nestanovuje trestní řád žádná omezení pro osobu svědka. Svědecká výpověď je zřejmě nejčastějším a nejdůležitějším důkazním prostředkem, pomocí kterého se dá zjistit průběh kritických událostí ve vyšetřované věci.

Aby osoba svědka mohla svoji výpověď zažité události zprostředkovat, musí tuto zažít a musí ji mít uloženu ve svojí paměti. Samotná paměť je všeobecně považována za vlastnost nervového systému. Zkušenosti a prožitky z minulosti tvoří součást duševního života člověka a promítají se do aktuálního psychického dění, jsou v psychice uschovány. Uchovávání minulé zkušenosti je vlastně funkcí paměti.

¹ *Joseph Fouché citát* [online]. Praha: Citáty slavných osobností, 2013 [cit. 2013-12-08]. Dostupné z WWW: <<http://citaty.net/autori/joseph-fouche/>>.

² ČESKO. *Trestní řád*. Ostrava: Sagit, 2010. s. 1-256.

³ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 1.

Velmi důležitý pro objektivnost získaného důkazního prostředku je však i způsob předání informací uchovaných v paměti a jejich přetvoření do svědecké výpovědi jako důkazního prostředku. Předávání informací, jejich příjem a zachycení vyslyšajícím, je velice složitý a důležitý proces, ve kterém může dojít k fatálním chybám ovlivňujícím pravdivost a objektivnost celé svědecké výpovědi.

V bakalářské práci bude tedy řešen vliv paměti na přesnost svědecké výpovědi v trestním řízení, včetně okolností a dějů, které působí jednak na osobu svědka a taktéž i na osobu vyslyšajícího. Dále práce poukazuje zejména na chyby způsobené při příjmu, zpracování a zachycení informace vyslyšajícím.

1 Cíl a metodika práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit a zhodnotit celkový vliv lidské paměti na přesnost svědecké výpovědi v trestním řízení, včetně okolností a dějů, které působí jednak na osobu svědka a taktéž i na osobu vyslyšajícího. Dalším cílem pak bude poukázat zejména na chyby způsobené při příjmu, zpracování a zachycení informace vyslyšajícím.

Lidská paměť a zejména svědecká výpověď má dnes ve 21. století i přes ohromný pokrok ve vědě a technice stále nezastupitelnou funkci v trestním řízení. Svědecká výpověď jak již bylo uvedeno je jedním z důkazních prostředků, na jejichž základě orgán činný v trestním řízení může naplňovat účel zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, (trestního řádu) ve znění pozdějších předpisů, vymezený v jeho prvním paragrafu, tedy zajistit, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni.⁴ Proto i v dnešní době je tedy stále třeba zdokonalovat techniku a přesnost zachycení skutečných událostí uložených v lidské paměti do svědecké výpovědi.

Z těchto důvodů je dále dílčím cílem práce i definování pojmů, vyskytujících se v bakalářské práci, včetně charakterizování svědecké výpovědi a lidské paměti.

Velmi důležitým cílem je tedy zhodnocení celého vlivu paměti na přesnost svědecké výpovědi včetně okolností a dějů, které působí jak na osobu svědka, tak na osobu vyslyšajícího. Dalším samostatným cílem bude pak poukázat zejména na chyby způsobené při příjmu, zpracování a zachycení informace vyslyšajícím.

Zpracování bakalářské práce předcházelo shromažďování dostupných dat, materiálů a metodik včetně jejich důsledného prostudování. V bakalářské práci je použita metoda analýza knižních děl a trestního řádu, dále jejich přenesení do praxe a porovnání s policejní praxí. Na podporu teoretické části bude uvedena kazuistika případu, korespondující s tématem práce. Dále bude proveden dotazníkový průzkum, který bude vyhodnocen v praktické části bakalářské práce.

První kapitola obsahuje cíle a metodiku práce.

⁴ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 1.

Ve druhé kapitole bakalářské práce je k dosažení cíle analyzována svědecká výpověď a výslech v kontextu s trestním řádem a dále analýza knižních děl z pohledu kriminalistiky a psychologie, to vše včetně zvláštností u problematiky výslechu nezletilých, starých a nemocných osob.

Ve třetí kapitole je analyzována struktura paměti z pohledu knižních děl, včetně popsání pojmu a charakteristiky paměti, paměťové procesy a dočasná a trvalá paměť.

Čtvrtá kapitola za pomoci knižních děl analyzuje psychologii výpovědi, historii psychologie výpovědi a samostatně věrohodnost výpovědi.

Pátá kapitola analyzuje příjem, zpracování a zachycení informace vyslyšajícím, včetně chyb vyslyšajícího, taktéž analýzou s knižními díly.

V šesté kapitole bude součástí bakalářské práce průzkum uskutečněný formou dotazníkové metody, určený pro zjištění vlivu paměti na přesnost svědecké výpovědi a poukázání zejména na úsek a chyby, které jsou způsobené při příjmu, zpracování a zachycení informace vyslyšajícím - policistou, při dokumentaci svědecké výpovědi z paměti svědka. Předmětný dotazník bude anonymní a otázky v tomto budou vytvořeny jednoduchou a srozumitelnou formou z uzavřených otázek, nabízejících několik možných variant odpovědí, ze kterých bude možné vybrat pouze jednu odpověď, která se bude nejvíce blížit zejména postavení respondenta. Po vyhodnocení bude dotazník sloužit jako podklad pro vypracování praktické, respektive empirické části bakalářské práce.

V sedmé kapitole bude dále na podporu teoretické části práce uvedena kazuistika konkrétního případu z praxe, která bude v kontextu s tématem práce.

2 Svědecká výpověď, výslech – pojmy

Stěžejními dokumenty a vlastně prameny, které tvoří právní systém České republiky v oblasti trestního práva hmotného i procesního a jsou závaznými normami pro orgány činné v trestním řízení jsou mimo jiné, zákon číslo 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen trestní zákoník)⁵ zákon číslo 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů, (dále jen zákon o soudnictví ve věcech mládeže) jak vyplývá z pozdějších změn,⁶ a dále pak zákon číslo 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, (dále jen trestní řád) ve znění pozdějších předpisů.⁷

Ve zcela nejjobecnější rovině, do níž zahrnujeme poznatky nejen z oblasti trestního práva, ale i kriminalistiky a psychologie, můžeme výslech specifikovat jako „právně regulovaný proces získávání, zpracování, hodnocení a dokumentování informací o skutku, který je předmětem vyšetřování. Cílem výslechu je získat v procesu interakce mezi vyslychajícím a vyslychaným úplnou a věrohodnou výpověď, která má při dodržení podmínek stanovených trestním právem, charakter důkazu.“⁸ „Výslech můžeme z těchto důvodů chápat ve třech rovinách. Jako procesní úkon z hlediska trestního práva procesního. Jako kriminalistickou metodu a taktéž jako formu sociálního styku z hlediska forenzní psychologie.“⁹ Blíže a přesněji je výslech z hlediska psychologického pojímán „jako forma interpersonálního jednání, ve kterém probíhá záměrný a organizovaný rozhovor a postavení účastníků je nerovnocenné a direktivní.“¹⁰

2.1 Svědecká výpověď a výslech obecně

Svědecká výpověď je nejčastějším a nejdůležitějším důkazním prostředkem. Díky ní můžeme zjistit průběh kritických událostí ve vyšetřovaném případě a objasnit

⁵ ČESKO. *Trestní zákoník*. Ostrava: Sagit, 2010. s. 1-448.

⁶ ČESKO. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*. Ostrava: Sagit, 2008. s. 1-448.

⁷ ČESKO. *Trestní řád*. Ostrava: Sagit, 2010, s. 1-256.

⁸ SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. Praha: Portál, 2003. s. 13–25.

⁹ SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. Praha: Portál, 2003. s. 13–25.

¹⁰ KOLEKTIV AUTORU. *Základy soudní psychiatrie a psychologie*. Brno: Masarykova univerzita, 1999. s. 59.

ho.¹¹ Proto také výslech, který je prostředkem k získání úplné výpovědi, upravují a popisují jak právní normy (trestní řád, interní předpisy Policie ČR), tak kriminalistika a její pododborny a psychologie, v konkrétním případě psychologie forenzní či kriminální.

Výslech je pojmem trestněprávním a kriminalistickým, z psychologického hlediska se jedná o dialog, jednání, sociální styk mezi vyslýchajícím a vyslýchaným.¹² Jeho průběh a výsledek ovlivňuje řada faktorů, z nichž zmiňme například osobnosti vyslýchajícího a vyslýchaného, jejich aktuální role, vyslýchaný je svědkem, obviněným, poškozeným, taktika či cíle obou účastníků tohoto styku. Popsané jasně hovoří o složitosti a spletitosti psychologické podstaty výslechu.¹³ Přičteme-li k uvedenému potřebnost kriminalistické taktiky vedení výslechu nutné k získání úplných a pravdivých informací a tuto psychologickou a kriminalistickou podstatu výslechu zařadíme do striktních regulí trestního řádu, je zřejmé, že se jedná o velmi složitou materii.

2.2 Svědecká výpověď – trestně právní vymezení

Svědecká výpověď je výsledkem procesu zvaného výslech. Svědeckou výpověď zde získáváme jako důkazní prostředek, z něhož mají být získány, pokud co možno nej přesnější a co nejvíce úplné poznatky o zjišťované skutečnosti.¹⁴ Svědeckou výpověď jako důkazní prostředek využívají orgány činné v trestním řízení, tedy soud, státní zástupce a policejní orgán, aby s pomocí této v procesu dokazování zjistili, zda se určitý skutek stal, zda je opravdu trestným činem, případně kdo je jeho pachatelem.¹⁵ Výpověď svědka, je tedy v trestním řízení základní pilíř a nejvyužívanější důkazní prostředek. Musí být pokaždé založena na okolnostech, které svědek svými smysly vnímal, a které jsou důležité pro trestní řízení, přičemž důkazní význam mají jen zprávy o skutečnostech, nikoli jejich hodnocení svědkem.

Osoba svědka je v našem právním řádu nezastupitelná a je negativně vymezena jako osoba fyzická, odlišná od obviněného. Jedná se tedy o osobu, která byla orgánem

¹¹ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion, 1998. s. 174-212.

¹² ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion, 1998. s. 174-212.

¹³ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion, 1998. s. 174-212.

¹⁴ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 827–832.

¹⁵ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 827–832.

činným v trestním řízení předvolána, aby jako svědek vypovídala o skutečnostech, jež svými smysly vnímala, a dostavila se za tímto účelem k orgánu činnému v trestním řízení.¹⁶

Jak je uvedeno výše, svědecká výpověď je tedy nejužívanějším důkazním prostředkem, který je často nenahraditelný, neboť mnohé skutečnosti lze potvrdit či vyvrátit pouze přímým poznatkem osoby, jež danou skutečnost svými smysly vnímala například osobní vztah obviněného k jiným osobám či jeho chování bezprostředně před nebo po spáchání trestného činu.¹⁷ Z těchto důvodů trestní řád nijak neomezuje ani blíže nespecifikuje okruh osob způsobilých k podání svědecké výpovědi. Svědek proto může být osoba zletilá, mladistvá i nezletilá, s duševní poruchou či fyzickou vadou, státní příslušník České republiky, cizinec i osoba bez státní příslušnosti.¹⁸

2.3 Svědecká výpověď – kriminalistické vymezení

Trestný čin a zejména informace o něm jsou zafixovány ve vědomí člověka, v tzv. paměťových stopách, přičemž jimi rozumíme ideální obraz, který vznikl nebo se zformoval v příčinné souvislosti s kriminalisticky a právně významnou událostí.¹⁹ Výsledkem je tedy metoda kriminalistické praktické činnosti, při níž se na základě zákona a za dodržení zákonných práv a povinností vyslychajícího i vyslychaného, formou výpovědi získávají poznatky o vyšetřované události, které jsou obsaženy právě v paměťových stopách.²⁰ Tato paměťová stopa je tvořena nositelem informace a informací samotnou, přičemž tato se vyděluje ze svého nositele určitým kódem, především formou lidské řeči, a to prostřednictvím procesu reprodukce či znovu poznání v případě rekognice. Výsledkem je potom verbální či neverbální sdělení neboli výpověď osoby.²¹

¹⁶ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 847–858.

¹⁷ ŠÁMAL, P., RŮŽIČKA, M., NOVOTNÝ, F., DOUCHA, J. *Přípravné řízení trestní*. Praha: C. H. Beck, 1997. s. 263–275.

¹⁸ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 847–858.

¹⁹ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2004. s. 327–339.

²⁰ MUSIL, J. a kol. *Kriminalistika: (Učebnice pro právníky)*. 1. vydání. Praha: Naše Vojsko, 1994. s. 156–170.

²¹ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2004. s. 327–339.

Cílem výslechu je získání úplné a věrohodné skutečnosti odpovídající výpovědi a jejím prostřednictvím dostatek poznatků ke zjištění skutkového stavu věci, o němž nebudou důvodné pochybnosti,²² tyto poznatky mohou mít jednak důkazní charakter, splňují-li požadavky trestního řádu, také však nedůkazní charakter, vedou-li pouze k určení další taktiky vyšetřování či tvorbu vyšetřovacích verzí,²³ přičemž výpovědi je zde myšleno sdělení vyslychané osoby učiněné v průběhu výslechu, o němž byl sepsán protokol podle trestněprávních předpisů.²⁴

Taktéž z kriminalistického hlediska je nezbytné, aby byla dodržena stanovená pravidla, jimiž je průběh této činnosti svázán. Jedná se především o zachování tří základních stádií, kterými jsou úvod, monolog a dialog. Úvodní fáze zahrnuje předvolání, taktéž navázání kontaktu se svědkem, do této fáze lze zahrnout i zjištění osobních dat svědka, případně jeho poměr k projednávané věci a k ostatním zúčastněným osobám. Monologem umožňujeme svědkovi vyličit souvisle veškeré poznatky o vyšetřovaném skutku, přičemž krom samotných sdělených informací, může přinést mnoho důležitých poznatků vyslychajícímu, například o osobnosti svědka, jeho inteligenci či paměti.²⁵ Dialog pak slouží k doplnění potřebných informací, upřesnění výpovědi a k odstranění případných rozporů. Svědkovi nesmí být kladeny otázky kapciózní, tedy předstírající nepravdivé skutečnosti, přičemž mají navést vyslychanou osobu, aby odpověděla způsobem žádaným vyslychajícím, ani sugestivní, napovídající okolnosti, o nichž svědek ještě nevypovídal, a tím mu naznačují, jak odpovědět. Průběh výslechu je vcelku poté ovládn zvolenou kriminalistickou taktikou, jež se liší vždy podle povahy vyšetřované trestné činnosti, osoby svědka a dalších okolností daného případu, kdy právě tyto zmíněné faktory jsou určující i pro správnou přípravu výslechu. Nejdůležitějším kritériem přitom zůstává vztah vyslychaného k vlastní výpovědi, jež následně člení výslechy na tři základní kategorie: vyslychaná osoba chce vypovídat pravdivě, pravdivě vypovídá a výpověď je relativně úplná; vyslychaná osoba chce

²² MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2004. s. 327–339.

²³ MUSIL, J. a kol. *Kriminalistika: (Učebnice pro právníky)*. 1. vydání. Praha: Naše Vojsko, 1994. s. 156–170.

²⁴ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2004. s. 327–339.

²⁵ MUSIL, J. a kol. *Kriminalistika: (Učebnice pro právníky)*. 1. vydání. Praha: Naše Vojsko, 1994. s. 156–170.

vypovídat pravdu, ale výpověď je nepřesná, neúplná a v určitých ohledech v rozporu se zjištěnými fakty; vyslýchaná osoba nechce vypovídat pravdivě a pravdivě nevypovídá.²⁶

2.4 Svědecká výpověď a výslech - psychologické vymezení

Vzhledem k zadání a cílům práce se tento oddíl bakalářské práce věnuje ponejvíce níže uvedené části a to vymezení výslechu a výpovědi z hlediska psychologie.

Forenzní psychologie jako aplikovaná psychologická disciplína se zabývá výslechem jako zvláštní formou mezilidského jednání, které se blíží dialogu, přičemž sleduje vzájemné interakce vyslychajícího a vyslychaného a také výsledný produkt tohoto vzájemného působení, tedy výpověď. Forenzní psychologie zkoumá výpověď jako produkt duševních pochodů člověka a zaměřuje se také na veškeré poznatky o psychickém dění, jež předchází a doprovází sdělování vyslychaného, tedy na všechny psychologické jevy, na nichž je výpověď založena.²⁷ Z hlediska psychologického lze tedy výpověď chápat jako subjektivně vytvořený soubor informací o skutečnostech, které proběhly v minulosti a vyslychaná osoba je vnímala a zapamatovala si je. Současně lze výpověď vnímat jako zadokumentovaný průběh interakce mezi vyslychajícím a vyslychaným, podle příslušných předpisů, kdy si vyslychaná osoba opětovně vybavuje a reprodukuje skutečnosti, jež dříve vnímala a zapamatovala si je.²⁸ Výpověď vyslychaného je následně analyzována, hodnocena, doplňována, konkretizována vyslychajícím a zaznamenána do protokolu, čímž vznikají „nové“ informace s právní relevancí.²⁹

Psychologie se výslechem zabývá ve dvou směrech.

V prvním směru zkoumá psychologické okolnosti, které popisují a objasňují výslech jako určité aktuální dění. Popisuje a hodnotí výslech jako zvláštní formu mezilidského jednání, které se svou formou podobá dialogu či rozhovoru. Při tomto sleduje psychologické pozadí, tj. psychologické jevy, které se v průběhu výslechu uplatňují. Řečeno psychologickou terminologií, forenzní psychologie zkoumá výslech

²⁶ MUSIL, J. a kol. *Kriminalistika: (Učebnice pro právníky)*. 1. vydání. Praha: Naše Vojsko, 1994. s. 156–170.

²⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion, 1998. s. 212–241.

²⁸ SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. Praha: Portál, 2003. s. 13–25.

²⁹ SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. Praha: Portál, 2003. s. 13–25.

jako určitou zvláštní formu interpersonálního jednání a objasňuje psychologické souvislosti dění mezi vyslychajícím a vyslychaným.³⁰

Ve druhém směru se forenzní psychologie zabývá výsledným produktem výslechu tj. výpovědí. Zajímá ji, jaké psychologické okolnosti se podílejí na utváření výpovědi. Poznatky o faktorech podmiňujících kvalitu výpovědi využívá dále při psychologickém rozboru, který je nezbytný např. při posuzování věrohodnosti konkrétní výpovědi určitého jedince.³¹

Pokud se vrátíme zpět k výslednému produktu výslechu tj. výpovědi, zjišťujeme, že forenzní psychologie nahlíží na výpověď jako na produkt vzájemné interakce vyslychajícího a vyslychaného. Současně ji chápe jako výsledek psychické činnosti resp. duševního dění určité osobnosti. Tedy procesy vnímání, zapamatování, reprodukování a podobně. Jinými slovy řečeno, druhou zájmovou oblastí v problematice výslechu je psychologické zkoumání výpovědi.³²

Výslech je jeden z nejčastějších vyšetřovacích úkonů. Má mimořádně významné postavení v rámci ostatních vyšetřovacích úkonů, jako je rekognice, vyšetřovací experiment, rekonstrukce, prověrka výpovědi na místě činu a podobně.

Zvláštní význam výslechu pramení mimo jiné z následujících okolností:³³

- výpověď je jedním z důkazních prostředků, pomocí kterého lze za podmínky její věrohodnosti zjistit průběh kritických událostí ve vyšetřovaném případě,
- výpověď je současně důležitým pramenem pro utváření vyšetřovatelského a soudcovského přesvědčení v projednávaném případě,
- výpověď je nenahraditelným zdrojem informací pro plné objasnění případu.

2.4.1 Výslech a svědecká výpověď dětí

Dítě se jako svědek vyznačuje několika zvláštnostmi rozdílnými od dospělého svědka. Jedince ovlivňuje zejména prostředí, ve kterém vyrůstá. Každé dítě prochází individuálním, časově rozdílným vývojem psychiky. Dítě má při svém vyjadřování

³⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 174.

³¹ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 174-175.

³² ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 174-175.

³³ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 174-175.

tendenci přejímat citové reakce ze svého okolí, napodobuje úkony a činy jiných osob. Používá často slovní výrazy dospělých, aniž by znalo jejich význam.

U dítěte je nejdůležitější jeho první výslech. Pokud se výslech opakuje, může se v něm projevit smyšlená představa dítěte na předmětnou událost, která se ve vědomí dítěte utvořila např. jako obrana proti prožité situaci. Je důležité, aby při výslechu dítěte byl psycholog nebo jiný odborný pracovník.³⁴

2.4.2 Výslech osob starých a nemocných

Staré osoby, u nichž vlivem stáří dochází k přirozeným změnám ve vnímání předmětné situace, mají již zhoršenou kvalitu svých smyslů a většinou jednají pomaleji.

Při výslechu se často mohou vyjadřovat více ze široka a mají tendenci doplňovat a domýšlet si skutečnosti, kterými vyplňují mezeru ve své paměti. Z tohoto pohledu je důležité, aby si vyslýchající řádně připravil přesné otázky.

Při výslechu vážně nemocných je důležitým faktorem, aby byl při výslechu přítomný lékař, který se i na závěr společně s vyslýchaným a vyslýchajícím podepíše na protokol. Při samotném výslechu je potřeba postupovat bez nátlaku a vyšetřující by měl mít řádně připravený postup výslechu.³⁵

2.5 Věrohodnost výpovědi

Veliký význam má využití forenzní psychologie u výslechu zejména v případě, nastanou-li pochybnosti o věrohodnosti konkrétní výpovědi. Věrohodnost vyjadřuje, do jaké míry existuje soulad mezi výpovědí a skutečností. Věrohodná je proto výpověď, která popisuje události tak, jak opravdu proběhly, bez jakéhokoli zkreslení, naopak nevěrohodná výpověď do sebe zahrnuje i údaje zkreslené, smyšlené, nepravdivé. Od uvedeného je nutno odlišit situaci, kdy dochází k nepřesné výpovědi, u níž vyslýchaná osoba projevuje ochotu vypovídat v souladu s tím, jak situace ve skutečnosti proběhla, dochází však k nepřesnostem v důsledku tzv. přirozených rizik utváření výpovědi, tedy

³⁴ KONRÁD, Z., NĚMEC, M., NOVOTNÝ, F. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008. s. 61-72.

³⁵ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vydání: Praha: Eurounion, 2004. s. 187.

věku vyslychané osoby, její mentální úrovni, doby, která uplynula od zapamatované události k provedení výslechu.³⁶

Věrohodnost v každém případě lze rozčlenit na obecnou a speciální. Obecná věrohodnost se týká především osobnosti vyslychané osoby a vyjadřuje, nakolik má tato osoba psychické předpoklady k objektivnímu vnímání, zapamatování a vybavení si prožitých událostí, tedy popisuje komplexní psychologickou charakteristiku osobnosti. Tuto obecnou věrohodnost lze především zjistit komplexním vyšetřením dané osobnosti, většinou na základě znaleckého posudku. Tento pak podá informace například o stylu vnímání vyšetřované osoby, o rozumových a paměťových schopnostech a důležité údaje o sugestibilitě či psychopatologických rysech osobnosti. Speciální věrohodnost naproti tomu posuzuje, nakolik je už konkrétní výpověď konkrétní vyslychané osoby pravdivá a koresponduje se skutečností.³⁷ Pro posouzení speciální věrohodnosti existuje velké množství postupů a kritérií, které lze nejobecněji rozčlenit do tří kategorií, a to osobnost vyslychané osoby (tedy obecnou věrohodnost), její motivaci (ke lži a k nepravdivé výpovědi) a verbální a neverbální oblast výslechu (obsah výpovědi a způsob jejího přednesu, doprovodné nonverbální projevy, emoce).³⁸

³⁶ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. s. 360–374.

³⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. s. 360–374.

³⁸ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. s. 360–374.

3 Paměť, pojem a charakteristika

Z popisů a definic termínu paměť, které jsou uváděny, se jeví jako stručné, věcné a zajímavé následující vyjádření: „Paměť i toho nejjednoduššího tvora není věcí náhody, ale je to velmi dobře organizovaný, komplikovaný systém, determinovaný hlavně geny a zkušenostmi“³⁹

Duševní život člověka se vyznačuje kontinuálností na časové ose. Zkušenosti a prožitky z minulosti tvoří jeho součást, promítají se do aktuálního psychického dění, jsou v psychice uschovány. Uchovávání minulé zkušenosti je funkcí paměti. Samotná paměť je všeobecně považována za vlastnost nervového systému. Rozlišují se paměťové schopnosti jako komponenty obecné inteligence a paměťové procesy.⁴⁰

K základním paměťovým procesům patří:⁴¹

- vstípení určitého obsahu,
- uchování obsahů v paměti,
- vybavování paměťových obsahů,

Zcela nové a čerstvé poznatky o fungování paměti přináší i zajímavé objevy o mechanismech kódování. Každá vzpomínka se do paměti kóduje za zcela konkrétního duševního rozpoložení, člověk prožívá v tu chvíli radost, vztek, smutek, překvapení. Samotná zasunutá vzpomínka se pak objeví ve vědomí a lze ji přesně reprodukovat tehdy, jestliže se osoba buď spontánně, či záměrně dostane do stejného rozpoložení a stavu, které panovaly v době ukládání zážitku do paměti. Řečeno obrazně, paměť funguje jako trezor, který vydá svůj obsah jen při přesném nastavení správné kombinace zámku. Kódem je v tomto případě určitý stav těla a duše. Tyto poznatky celkem srozumitelně vysvětlují jev reminiscence. Zdá se, že skýtají i nové možnosti pro znovuoživení zdánlivě ztracených vzpomínek. Lze se jimi inspirovat i pro výslechové situace. Tak jako jiné postupy osvěžování paměti však přicházejí v úvahu pouze tehdy,

³⁹ SAMUEL, D. *Paměť: jak ji používáme, ztrácíme a můžeme zlepšit*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2002. s. 9.

⁴⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: Portál s.r.o., 2004. s. 96.

⁴¹ ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: Portál s.r.o., 2004. s. 96.

jestliže si osoba velmi intenzivně přeje, aby se rozpomenula, a je známo, že důležité dění vnímala.⁴²

3.1 Dočasná a trvalá paměť

V souvislosti s výše uvedeným jsou používány též synonymní výrazy a to, krátkodobá a dlouhodobá paměť.

V paměti krátkodobé jsou uchovávány informace, které slouží aktuálně probíhající činnosti. Důležité a podstatné informace procházejí přes krátkodobou paměť do dlouhodobé paměti. Je-li proces takzvaného usazení informací v dlouhodobé paměti narušen, nebo dojde-li k jeho přerušení, ztrácí člověk schopnost vybavit si tyto obsahy.⁴³

Samotná fyziologická podstata fungování paměti není doposud nijak uspokojivě objasněna. Je zcela evidentní, že paměť je závislá na bezporuchovém chodu mozkové kůry, ale povaha této závislosti není do detailů známa. Mnohé poznatky byly získány studiem paměťových výkonů osob s různým typem poškození mozku. Jsou známy i takové formy poškození mozku, kdy mizí dlouhodobá paměť. Takto poškození lidé ztrácejí schopnost uchování a prožívání kontinuálního duševního dění. Po psychické stránce žijí výlučně v okamžité aktuální přítomnosti.⁴⁴

V psychologii rozlišujeme různé druhy či typy paměti, které se uplatňují zejména při poznávání paměťových schopností konkrétní osobnosti. Podle smyslových modalit se člení paměť na zrakovou takzvaně vizuální, sluchovou takzvaně auditivní, čichovou, pohybovou a další. Další běžnou klasifikací je rozlišování paměti mechanické a logické.

Mechanická paměť je založena na vštěpování látky prostřednictvím opakování bez jejího rozumového pochopení.⁴⁵

Logická paměť se naopak naproti tomu opírá o vštěpování prostřednictvím porozumění osvojované látky.⁴⁶

⁴² ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: Portál s.r.o., 2004. s. 97.

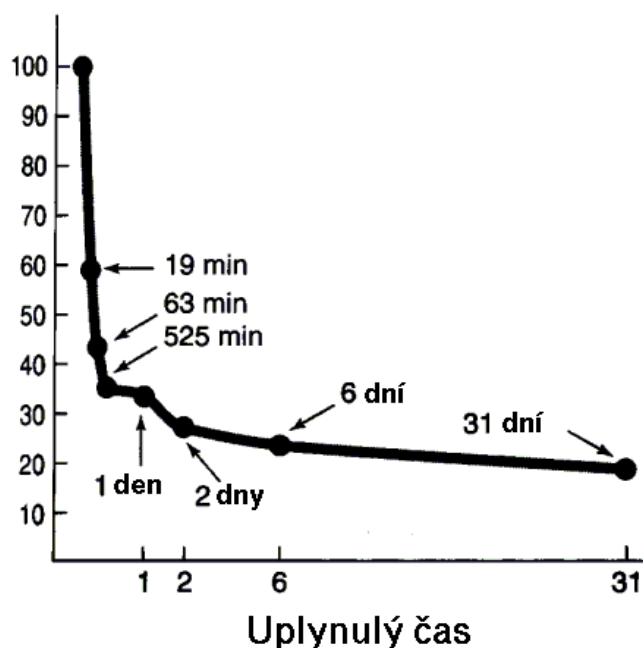
⁴³ POKORNÝ, J. *Paměť – učení – tvořivost: jak lépe využít svých schopností*. 1. vydání: Brno, VUT 1996. s. 52-68.

⁴⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: Portál s.r.o., 2004. s. 98.

⁴⁵ ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: Portál s.r.o., 2004. s. 98.

Dalším a velmi důležitým kritériem pro třídění druhů paměti je povaha paměťových obsahů. Z tohoto pohledu se prosazují výrazy jako paměť pro tváře, paměť na jména a podobně. Relativně ucelenou a obsáhlou problematiku paměti představuje zapomínání.⁴⁷ Z roku 1885 pochází první známá experimentálně ověřená křivka zapomínání, jejímž autorem je německý psycholog H. Ebbinghaus.⁴⁸

Obrázek č. 1 - Ebbinghausova křivka zapomínání⁴⁹

Ebbinghaus prokázal, že zapomínání je nejobjemnější v prvních hodinách po naučení látky. Jinými slovy řečeno, zpočátku, bezprostředně po zapamatování je proces zapomínání velice rychlý a s pokračujícím časem se tempo zapomínání zvolňuje. Největší procento zapomínání spadá do prvních dvou až tří dnů po osvojení. Někteří psychologové proto doporučují takzvanou formu přeučení, tj. učení formou opakování ještě poté, co byl materiál již pamětně osvojen. V některých psychologických experimentech se však nepodařilo prokázat uvedený předpokládaný efekt přeučení.⁵⁰

⁴⁶ ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: Portál s.r.o., 2004. s. 98.

⁴⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: Portál s.r.o., 2004. s. 99.

⁴⁸ BADDELEY, A. *Vaše paměť*. 1. vydání. Brno: Jota, 1999. s. 112-113.

⁴⁹ *Ebbinghausova křivka zapomínání* [online]. Praha: Zpameti.cz, 2013 [cit. 2013-12-08]. Dostupné z WWW: <<http://zpameti.cz/pamet/>>.

⁵⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: Portál s.r.o., 2004. s. 99.

Stejně tak jako ostatní kognitivní procesy, je i paměť úzce spojena s citovou a motivační oblastí. Fungování paměťových procesů a spolehlivost paměťových výkonů je závislé na citech a motivaci jedince.⁵¹

Atraktivní, citově kolorovaný materiál, který koresponduje s motivačním vyladěním jedince, se zapamatovává lépe a je odolnější proti vlivům zapomínání. Uvádí se, že až 95 procent dospělých si pamatuje emocionálně zbarvené zážitky z období dvou až pěti let svého věku, 30 procent z celkového objemu zapamatovaných vzpomínek se vztahovalo k dětské radosti, nebo naopak k dětské úzkosti.⁵²

I mezi neodbornou tedy nep psychologickou veřejností je značně rozšířena známá, psychoanalytická teze, podle níž jsou nepříjemné, negativně, citově zbarvené vzpomínky z vědomí vypuzovány. Psychoanalýza hovoří o tzv. mechanismu potlačení, v důsledku něhož se vzpomínka stává nedostupnou pro paměťové vybavení. Je třeba upozornit, že se nepodařilo tuto tezi jednoznačně, experimentálně verifikovat. Současně je ovšem prokázáno, že silné city jako strach, zloba a podobně, zhoršují průběh vštěpování nových informací. Význam tohoto poznatku spočívá v tom, že se nevztahuje k paměti obecně, ani k vybavování či zapomínání, nýbrž mapuje podmínky ovlivňující schopnost vštípení.⁵³

Dalším zvláštním paměťovým jevem je tzv. reminiscence. Jde o spontánní, náhlé vybavení si zdánlivě zapomenutého obsahu.⁵⁴

⁵¹ SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. Praha: Portál, 2003. s. 13–25.

⁵² ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: Portál s.r.o., 2004. s. 99.

⁵³ ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: Portál s.r.o., 2004. s. 99.

⁵⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: Portál s.r.o., 2004. s. 99.

4 Psychologie výpovědi, včetně historie psychologie výpovědi

Samotný pojem psychologie výpovědi se ve forenzní psychologii používá ve dvojitým významu. V širším a užším slova smyslu.

V užším slova smyslu jde o vlastní název nebo pojmenování jedné z vývojových fází forenzní psychologie. Samotná psychologie výpovědi jako konkrétní historická etapa se začala rozvíjet od počátku 20. století do doby před vypuknutím první světové války.⁵⁵

Významný německý představitel „psychologie svědka“ W. Stern určil a rozšířil 3 hlavní oblasti, které je třeba při seriózním zkoumání výpovědi analyzovat. Jsou to:⁵⁶

- individuální diagnostika - zahrnuje posuzování celé osobnosti vypovídajícího jedince, dříve byly zkoumány především rozumové schopnosti,
- diagnostika kolektivního působení - jde o posouzení vlivů vnějšího prostředí, které působily na svědka v období mezi vnímáním a reprodukcí faktů, konkrétně se zkoumalo možné ovlivnění svědka ze strany rodiny, přátel, pracovního okolí apod.,
- psychologie aktu - řečeno současnou terminologií, jde o psychologický rozbor vlastní výpovědi z hlediska její věrohodnosti.

4.1 Psychologie výpovědi – její utváření

Mimo výše uvedený užší význam se pojem psychologie výpovědi používá v širším slova smyslu. V tomto případě to znamená obecné označení pro psychologický výklad utváření výpovědi, bez ohledu na teoretické či historické zázemí, nebo výchozí teoretické pozice autorů studujících psychologické či historické zázemí, nebo výchozí teoretické pozice autorů studujících psychologické zákonitosti utváření výpovědi.

⁵⁵ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 212.

⁵⁶ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 212-213.

V širším slova smyslu se pojem psychologie výpovědi uplatňuje jako popisný název jedné z nejrozsáhlejších, tematických oblastí forenzní psychologie.⁵⁷

Psychologie výpovědi zkoumá výpověď jako produkt určitých duševních pochodů člověka. Snaží se získat poznatky o veškerém psychickém dění, které předchází a doprovází sdělování vyslychaného v průběhu výslechu. Objasňuje všechny psychické jevy, procesy, stavy i vlastnosti, na kterých je výpověď z psychologického hlediska založena. Na výpověď nahlíží jako na projev a produkt celistvé osobnosti člověka. Na základě těchto poznatků psychologie výpovědi je možné si utvořit představu o tom, jaké psychologické skutečnosti se uplatňují, když vyslychaný v průběhu výslechu sděluje informace důležité pro objasnění případu. Tradičně budou dominující místo zaujímat procesy rozpomínání a vybavování. Bližší znalost psychologie toto bude doplňovat o další duševní pochody, které se mohou stát psychologickou dominantou utváření výpovědi, např. emocionální stavy úzkosti a strachu, myšlenkové procesy spojené s lhaním a podobně.⁵⁸

Poznatky o utváření výpovědi se nejčastěji uplatňují:⁵⁹

- v postupech zaměřených na „osvěžování“ paměti, tj. v situacích, kdy vyslychaná osoba spolupracuje, usiluje o to si rozpomenout, ale není s to, si určité prožitky vybavit, orientační znalosti o psychologickém pozadí utváření výpovědi slouží vyslychanému k tomu, aby zvážil, jak účinně podpořit paměťový výkon vyslychaného,
- posuzování věrohodnosti výpovědi, věrohodnost výpovědi posuzuje vyslychající orientačně v průběhu i po ukončení výslechu, někdy v odůvodněných případech je nutné si vyžádat pomoc odborníka – psychologa, jak orientační, tak odborné znalecké posuzování čerpá z poznatků psychologie výpovědi.

Hlavně se rozlišují čtyři fáze, jež chápeme jako přirozené, nezbytné etapy utváření výpovědi. Každá z těchto fází má svá specifická rizika, které mohou

⁵⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2009. s. 343.

⁵⁸ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 212-213.

⁵⁹ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2009. s. 344.

negativním způsobem ovlivnit výsledek, tedy protokolárně zachycenou výpověď vyslýchané osoby.⁶⁰

4.2 Fáze utváření výpovědi

Fáze utváření výpovědi:⁶¹

- 1. získávání informací, vnímání a percepční zpracování událostí tvořící později předmět výpovědi,
- 2. vstípení a uchování informací, uložení a skladování informací,
- 3. předávání informací, vybavování formou znovupoznání či reprodukce založené na slovní formulaci zapamatovaného děje,
- 4. příjem, zpracování a zachycení informací vyslychajícím.

4.2.1 Získávání informací

Je zcela první fází utváření výpovědi. Osoba získává informace, o kterých leckdy v prvopočátku ani neví, že se v pozdější době stanou předmětem trestního řízení. Podstatou první fáze je z psychologického hlediska tedy problematika vnímání. Nejčastěji je to vnímání bezděčné a neúmyslné. Pro další posuzování výpovědi jsou důležité důsledky, které s sebou přináší skutečnost, že vnímání je subjektivně podbarveným přijímáním a zpracováním informací. Touto skutečností se vysvětluje problém, že různí lidé vnímají stejné události různým způsobem. Profesionální vyslychající tedy s tímto poznatkem pracuje a ví, že výpovědi různých osob, i když byly svědky shodné události, jsou v určité míře a za určitých okolností přirozené, a to i tehdy, kdy jde o obecně věrohodné osoby. Popisování odlišných dějů odlišně, nemusí být totožné s úmyslem vypovídat nepravdivě a neúplně, tedy lživě. Výpovědi různých osob se mohou lišit, aniž by šlo o rozdíly způsobené lží. Průběh přirozených

⁶⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2009. s. 344.

⁶¹ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2009. s. 344.

procesů vnímání je často ztížen nepřesnostmi a subjektivními zkresleními tj. percepčními filtry a percepční obranou.⁶²

Když sledujeme přesnost vnímání, vždy musíme zvažovat a zaměřit se na následující okolnosti:⁶³

- aktuální psychický stav, zahrnuje např. únavu nebo vyčerpanost, které negativně ovlivňují přesnost vnímání, rovněž použití psychofarmak, omamných látek i alkoholu výrazně podporuje nespolehlivý a zkreslený příjem informací,
- city a emoce, jsou prožitkovým doprovodem vnímání, silné emoce jsou rizikovým faktorem, je-li osoba zahlcena strachem, jeví se jí i neutrální podněty jako zdroj nebezpečí, útočný předmět se zdá větší a bližší,
- subjektivní význam vnímaného děje a vztah vnímajícího k události, očitý svědek vnímá stejné gesto jako útočné, nebo naopak obranné podle toho, ke které ze stran se být i bezděčně přikloní,
- profesionální zaměření, lidé spíše vnímají přesně to, čemu rozumí, co znají, co chápou a co dovedou slovně vyjádřit, rozdíly v detailním líčení stejné události mohou být zapříčiněny tedy i profesionálním zaměřením svědků, ale i poškozených a obviněných,
- pozornost, přesnost vnímání ovlivňuje i to, zda bylo bezděčnou pozorností, nebo záměrným cílevědomým úsilím sledovat průběh děje, když je děj pozorován záměrně, lze předpokládat věrnější a spolehlivější příjem informací,
- osobnost vyslychaného, kvalita je ovlivňována celkovou strukturou osobnosti, tj. jak je na to člověk po psychické stránce připraven.

Role vnímání je pro konečnou podobu výpovědi ve forenzní psychologii podrobně prozkoumána až na úrovni konkrétních problémů a situací.

⁶² ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 215.

⁶³ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 215-216.

4.2.2 Vštípení a uchovávání informací

Vštípení a uchovávání informací tvoří druhou fázi utváření výpovědi. Podobně jako u vnímání dochází i při vštěpování a uchovávání informací k jejich dalšímu přepracovávání. Tento proces však opět probíhá opět ve směru úbytku množství a přesnosti přijatých informací. Psychologickou podstatu druhé fáze utváření výpovědi tvoří tzv. paměťové děje. V souběhu s tímto dějem tj. utvářením výpovědi je důležité si uvědomit, že mnoho vnímaných informací není pamětně vůbec fixováno. V praxi jsou tyto informace ihned zapomenuty. Pouze ty informace, které jsou v dostatečném rozsahu pro to, aby byly zapamatovány, jsou cca po 30-60 sekundách přesunuty z krátkodobé do dlouhodobé paměti. Tam jsou konzervovány a v podobě paměťových stop archivovány. Tímto způsobem se mohou dále vybavovat. Doba, kdy jsou vybavitelné je velice různá. Některé informace si pamatujeme léta, někdy i celý život.⁶⁴

Při výslechu podezřelého, který má znaky impulzivity, lze předpokládat nižší způsobnost k ozřejmění spáchaného trestného činu. V obecném pohledu platí, že spolehlivost zapamatování vzroste, jde-li o promyšlenou, plánovanou a plně uvědomovanou činnost.⁶⁵

Vštípení a uchování informací mohou narušit intenzivní, výrazné nebo chaotické aktivity působící v době, kdy má být vnímané uloženo do dlouhodobé paměti. V případě, že se domněnka rušivých vlivů potvrdí, jsou zlomkovité vzpomínky a subjektivní nejistota při rozpomínání vyslychaného přirozeným jevem.⁶⁶

Často se pátrá po tom, jak dlouho je člověk schopen uchovávat si živou a barvitou vzpomínku na událost. Přesnou odpověď v tomto nelze uvést. Obecně platí, že živost a barevnost paměťového uchovávání informací se s postupujícím časem vytrácí, vzpomínka bledne. Tato obecná tendence je však individuálně odlišná. Přesně lze toto stanovisko přiřadit až ke konkrétnímu případu, po posouzení všech faktorů, včetně osobnosti vyslychaného. Dále je třeba se zmínit i o dalších paměťových jevech, které se tomuto pravidlu vymykají a u nepoučeného, vyslychaného mohou budit nedůvěru. Svědek si například v opakovaném výslechu rozpomene na podstatné

⁶⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 215-216.

⁶⁵ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 217-218.

⁶⁶ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2009. s. 347.

informace, i když tvrdil, že o tomto ohledu mu nic není známo. Tomuto jevu říkáme takzvaná reminiscence. Reminiscencí se rozumí náhlé, spontánní vybavení zdánlivě zapomenutého, pamětního obsahu, které je vyprovokováno náhodnou souhrou příznivých okolností. Toto rozpomenutí však může být také i předstírané a v tomto případě má zcela jiné psychologické motivační pozadí. Může se jednat o pomstu obviněnému, strach z důsledků zamlčení informací a podobně. V případě opravdové reminiscence jde o přirozený jev, který nezavdává příčinu k nedůvěře vyslychajícího k vyslychané osobě. Výzkumem a i běžnou praxí je prokázáno, že normálně psychicky disponovaný jedinec je schopen uchovávat vnímané informace v poměrně čisté podobě ve své paměti. Poznatky o fungování paměti usnadňují pak vyslychajícímu cestu k získání spolehlivé výpovědi v následující třetí fázi utváření výpovědi.⁶⁷

4.2.3 Předávání informací

Podstatou třetí fáze z psychologického hlediska je proces reprodukce. Reprodukce neboli předávání zapamatovaných informací prostřednictvím slovní formulace je duševním výkonem celé osobnosti, kterým se z hlediska psychologie uzavírá podíl vyslychaného na utváření výpovědi. Jedná se tedy o zachycení duševního dění vyslychaného při probíhajícím výslechu. Žádnou z fází utváření výpovědi nelze podceňovat, i přesto bezprostřední výslechová situace sehrává podstatnou roli pro výslednou kvalitu výpovědi.⁶⁸

Faktory vycházející z osobnosti vyslychaného se v těchto okamžicích přidružují s faktory charakterizujícími výslech jako konkrétní podobu sociálního styku. Jinými slovy, interpersonální percepce, verbální i nonverbální komunikace a interakce mezi vyslychaným a vyslychajícím mohou na průběh reprodukce působit příznivě, nebo naopak mohou vybavování informací tlumit, zpomalovat, nebo rušit. Uvedené vybavované informace nejsou zpravidla čistou kopií původního autentického zážitku. V těchto případech je nutno počítat s psychologickou skutečností, že v líčení vyslychaného se uplatňují kvantitativní změny, jako úbytek objemu informací, projevující se neúplností výpovědi a dále i změny kvalitativní, jako nepřesnost

⁶⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie* 1. vydání: Praha: Eurounion, 1998. s. 219-220.

⁶⁸ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2009. s. 349.

informací například k údajům místa, času a popisu osob. Tyto změny jsou způsobeny částečně již popsány předcházejícími fázemi utváření výpovědi. Ve fázi reprodukce se k nim přidávají další, pro tuto fázi typické, rizikové faktory. Dále působí obecná psychologická tendence subjektivního zacházení s informacemi, které jedinec dříve vnímal a pamětně uchovával.⁶⁹

Při monologické a dialogické části výslechu běžně dochází ke dvěma základním zdrojům možného zkreslení informací ve výpovědi. Je to tendence k neúplnosti a tendence ke změně obsahu informací. V monologické části se spíše uplatňuje tendence k neúplnosti. Je velice pravděpodobné, že při souvislém líčení vyslýchaná osoba může vynechat důležité informace, protože je považuje za nepodstatné, příliš detailní a podobně. Nebo také proto, že si na ně v situaci výslechu nevzpomíná. V monologické části výslechu se vyslýchaný zpravidla koncentruje na hlavní kostru děje a okrajové, epizodické momenty přechází a to i tehdy, když mohou být důležité. V dialogické části se naopak zvyšuje pravděpodobnost zkreslení výpovědi v důsledku druhé tendence, tedy subjektivního pozměňování samotného obsahu informace. K těmto typickým způsobům bývá řazeno nahrazování, vylepšování a míšení jednotlivých částí vzpomínek. K těmto situacím dochází zpravidla, když vyslýchaná osoba intenzivně spolupracuje, soustředí se na ochotu vypovídat a je jí nepříjemné, kdyby na položené otázky neměla odpověď. V této situaci, často ne zcela uvědoměle, zaplňuje bledší vzpomínková místa například v duchu představy o pravděpodobném sledu událostí. Dochází tak ke vzniku takzvaných klamných vzpomínek.⁷⁰

Uvedený pojem klamných vzpomínek se v psychologii používá jako souhrnné označení pro nepřesnou reprodukci pamětně uchovávaných informací. Z hlediska výslechové situace jsou klamně vzpomínky hlavní rizikové části třetí fáze utváření výpovědi. Rozlišujeme různé podoby klamných vzpomínek, které si lze představit jako konkrétní zdroje pamětních nepřesností či nečistot, vznikajících v rámci reprodukce. Jedná se o tyto následující.⁷¹

1. Vzpomínková mezera uvědomovaná.

⁶⁹ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 220.

⁷⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 220-221.

⁷¹ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie* 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2009. s. 350.

Jedná se o situaci, kdy si osoba, která je vyslýchána uvědomuje, že průběh děje líčí útržkovitě a že v jejích vzpomínkách jsou mezery, prázdná místa na která si nemůže vzpomenout. Vyslýcháný ví, že dané okolnosti vnímal, ale není si je schopen aktuálně vybavit. Je třeba vědět, že uvědomované mezery mohou mít trvalý, ale i přechodný charakter. Z uvedeného vyplývá, že v případě pravé, nepředstírané, vzpomínkové mezery, nelze s jistotou posoudit, zda se v konkrétním případě může za příznivých, výslechových podmínek vyslýcháný jedinec rozpomenout nebo nikoli.

I přes to, že jde nepochybně o nepříznivou situaci, která nepřispívá k objasnění případu, je důležité zdůraznit, že uvědomovaná vzpomínková mezera představuje nejméně zálužný paměťový jev.⁷²

2. Prostá vzpomínková mezera neuvědomovaná.

Samotná podstata této klamně vzpomínky vyplyne již ze samotného výše uvedeného názvu. Osoba, která je vyslýchána sice vypovídá pravdivě, ale neúplně a současně nemá na tuto skutečnost náhled. Určitá okolnost prostě ve výpovědi chybí, ale vyslýcháný je přesvědčen, že vypovídá úplně. Na první pohled se tento jev může jevit jako málo nebezpečný, může však vyslýchajícího uvést do značně obtížné situace.

Neuvědomovaná vzpomínková mezera vyplněná jiným obsahem. V tomto případě jde o situaci, kdy vyslýchaná osoba část děje zapoměla, neví o tom a prázdné místo vyplní bezděčně a neúmyslně smyšlenou informací, která neodpovídá skutečnosti. Prostě řečeno, ve svém líčení směšuje pravdivé a nepravdivé údaje. Subjektivně si je jistá tím, co uvádí.⁷³

3. Vzpomínky s časovými posuny.

U této paměťové chyby jde o situaci, kdy osoba vyslýcháného reprodukuje vzpomínky, ve kterých je sled zážitků převeden do jiného sledu času, než se skutečně stal. Vyslýchaná osoba uvádí sice správné údaje, ale v nesprávné chronologii. Děje respektive jejich pořadí, jsou pozměněny, různě zpřeházeny, ačkoli je vyslýchaná osoba s větší či menší jistotou přesvědčena o tom, že vše proběhlo tak, jak líčí. Tento jev je velice běžný a odpovídá běžnému fungování paměti. Dochází k němu hlavně tehdy,

⁷² ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 220-221.

⁷³ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 220-221.

když je sled událostí na časovém kontinuu převážně dílem náhody, respektive absentují logické vztahy například mezi příčinou a následkem. Tyto časové přesuny se vysvětlují tím, že náhodné spojitosti typu prosté časové posloupnosti podléhají více procesu zapomínání. Místo zapomenutých, náhodných spojitostí se do vzpomínky dostávají pravděpodobné logické vazby mezi jednotlivými okolnostmi. Je téměř zřejmé, že tento typ klamných vzpomínek může navodit značné obtíže při vyšetřování případu. Například má-li výpověď potvrdit, nebo vyvrátit alibi podezřelého.⁷⁴

4. Obsahově rozšířená vzpomínka.

Tato skupina klamných vzpomínek je v literatuře a také v praxi charakterizována jako vylepšování výpovědi. Vyslýchaný si rozpomíná na všechny, i kritické události bez vzpomínkových mezer. Ve své výpovědi však sděluje a uvádí i to, co se ve skutečnosti nestalo. Popisuje a líčí informace, které nevnímal současně s údaji o faktech, které skutečně nastaly. Vyslýchaná osoba tedy vylepšuje svoji výpověď pomocí doplňků své fantazie, aniž by si byl této skutečnosti vědom. Při této rozšířené vzpomínce chybí úmysl vypovídat křivě. Osoba je většinou pevně přesvědčena, že sděluje pouze holá fakta. Vylepšování výpovědi se uplatňuje nejčastěji ve výslechových momentech, kdy se vyslýchající dotazuje na podrobnosti či okrajové okolnosti děje. Současně k těmto rozšířeným vzpomínkám mají tendenci určité typy osobností jako například nevyrovnané osobnosti psychopatického ladění, hystericky založené osobnosti a podobně. V tomto případě zkušený vyšetřovatel v naprosté většině případů vycítí osoby, které při svém výslechu přidávají něco ze své fantazie.⁷⁵

5. Snové vzpomínky.

Jedná se o poměrně vzácné paměťové chyby. U dospělých osob se jedná o zcela jedinečný jev, který dává podnět k úvaze o celkovém psychickém stavu jedince. V uvedených případech není žádnou chybou zvážit odborné vyšetření osobnosti vyslýchaného. Snové vzpomínky se většinou mohou vyskytnout u nemocných dospělých, u dětí anebo u starých osob. Ve snové vzpomínce se mísí sen a skutečnost. Tyto vysněné představy se prolínají se vzpomínkou na skutečný průběh příhody, slévají se v celek, který vyslýchaná osoba produkuje jako svoji výpověď. Náhled na zkruslené

⁷⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 220-221.

⁷⁵ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 221-223.

skutečnosti zde chybí. Vyslýchaná osoba si není vědoma záměny snu za skutečnost a o přesnosti své výpovědi většinou vůbec nepochybuje. Vzhledem k četnosti těchto vzpomínek nepředstavují tyto pro praxi závažný problém.⁷⁶

Je však si potřeba uvědomit, že tyto výše popsané vzpomínkové chyby se vykytují jak jednotlivě, tak i ve vzájemné kombinaci. V těchto případech mohou výrazně komplikovat objasňování věci a komplikovat její vyšetřování. Důsledkem vzpomínkových chyb jsou rozpory, které vyšetřovatel postřehne a vnímá. Konstatuje-li vyšetřovatel rozpory ve výpovědích osob, musí zvažovat dvojí pravděpodobné vysvětlení těchto skutečností:⁷⁷

- rozpory jsou důsledkem přirozených, klamných vzpomínek, nebo
- rozpory jsou důsledkem úmyslného, záměrného zkreslení výpovědi, tedy naznačují možnost lži ve sdělení svědčící osoby.

Jak jedna, tak druhá situace je co do své psychologické podstaty zásadně odlišná a vyžaduje od vyslýchaného zcela odlišný přístup.

Vzhledem k výše uvedenému je tedy pro praxi velice účelné, aby každý vyslychající byl vybaven základními psychologickými znalostmi o vzpomínkových chybách. V případě, že se objeví rozpory ve výpovědi vyslychaného, je třeba zvážit, zda lze nalézt příznaky klamných vzpomínek jako je například nápadná váhavost, subjektivní pochybnosti, nebo naopak nepřirozenou jistotu o správnosti sdělovaného, průkaz o nečistém pamětním výkonu, očividnou ochotu vyhovět vyslychajícímu, připravenost poskytnout odpověď na každou otázku a podobně. Pokud je podezření na tyto klamné vzpomínky, lze je prověřit pomocí cílených otázek, které konkrétní detaily doplňují, zpřesňují, připomínají či kontrolují. Pokud se potvrdí předpoklad o přirozeném zkreslení výpovědi v důsledku vzpomínkových chyb, je třeba zvážit účelnost některého ze známých postupů pro podporu paměťového výkonu. Například oslovení jiných asociačních spojů a podobně.⁷⁸

⁷⁶ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 221-223.

⁷⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2009. s. 350.

⁷⁸ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 224.

5 Příjem, zpracování a zachycení informace vyslýchajícím

V předcházejících fázích jsme sledovali cestu informací do okamžiku, kdy jsou předávány vyslýchajícímu. Tato závěrečná fáze utváření výpovědi se dotýká podílu vyslýchajícího na výsledné podobě výpovědi. Uvedená část odráží skutečnost, že i vyslýchající vnáší do podoby výpovědi nějaká rizika, která jsou spojena s přirozeným průběhem psychických procesů, v tomto případě však na straně vyslýchajícího. Podstatu této psychologické fáze utváření výpovědi tvoří procesy vnímání, zpracování a zachycení informací sdělovaných v průběhu výslechu. Z poznatků psychologie vyplývá, že právě vnímání, porozumění a přesné zachycení řečového projevu druhé osoby je náročnou a složitě strukturovanou, psychologickou činností. Vůbec zde neplatí laický názor, že jde pouze o to poslouchat, zapamatovat si obsah sdělení a náležitým způsobem jej zaprotokolovat. Je zřejmé, že v této fázi není možnost chyb a omylů o nic menší než ve fázích předcházejících. Toto je způsobeno mimo jiné i tím, že mluveným projevem vyjadřujeme obvykle mnohem více, než vyplývá z doslovného, řečového významu použitých slov. Mluvený projev je vždy doprovázen nonverbálními a paralingvistickými signály, které odhalují více či méně skrytý vnitřní smysl, který mluvčí do řeči vkládá. Celá řada těchto doplňkových informací může hrát při získání úplné a pravdivé výpovědi velmi důležitou roli a přesto je například unavený vyslýchající nemusí zachytit.⁷⁹

Velká důležitost je přisuzována maximálně věrnému zaznamenávání prvních výslechů ve věci. Velká většina odborníků i praktiků se shoduje a požadují, aby především v situacích důkazní nouze bylo zaprotokolováno přesné znění otázek vyslýchajícího a ne jen odpovědi vyslýchané osoby. Z praxe je zjištěno, že maximálně věrný a podrobný protokol z průběhu celého výslechu je velmi důležitý zejména u některých druhů trestných činů. Jedná se zejména o znásilnění a sexuální zneužití, kde často nastává nutnost posuzování věrohodnosti výpovědi poškozených. Ze zjištěných skutečností z praxe je zřejmé, že protokoly z výslechu bývají zatíženy chybami, které se dále přenáší do dalšího vyšetřování.⁸⁰

⁷⁹ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 227-228.

⁸⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2009. s. 356.

Ve věci byl v minulosti proveden výzkum a odborné zkoumání, kdy tímto byly zjištěny a utříděny nejčastější chyby. Rozlišeny byly dva hlavní zdroje nepřesností v protokolu.

- 1. chyby v důsledku vynechávání.

Vyslýchající si z velkého množství údajů, které mu sděluje vyslýchaná osoba, vybírá do závěrečného protokolu pouze takové informace, které považuje za podstatné z hlediska vyšetřování. V rámci tohoto třídění však vynechává i sdělení, které by měla být do protokolu zahrnuta. Podle výzkumů, které byly ve věci provedeny, dochází k nesprávnému vynechávání, zpravidla v souvislosti s otázkami na průběh činu, dále v souvislosti s otázkami anamnestického zaměření, směřujícími k subjektivní stránce trestného činu. Poslední typ vynechávání se uplatňuje při zachycení údajů a popisů osob.⁸¹

- 2. chyby v důsledku modifikace obsahu.

Jedná se o nepřesnosti, které vznikají v důsledku aktivního dotvoření obsahu sdělení vyslýchaného. Vyslýchající převádí a přepisuje živou řeč vyslýchaného do protokolární podoby a přitom se neúmyslně dopouští určitých více či méně drobných úprav, které pozmění původní smysl, jenž vyslýchaný uváděl do svých výroků. Velice typickým případem je chybné parafrázování odpovědí vyslýchaného, nahrazování slangových výrazů spisovnými formulacemi a podobně.⁸²

Velice zajímavé je v této situaci porovnat rozdíly mezi začátečníky a zkušenými vyšetřovateli. Odbornými výzkumy bylo zjištěno, že zkušení vyšetřovatelé mají tendenci spíše modifikovat. Toto se dá vysvětlit uplatňováním privátních teorií, které si zkušený vyšetřovatel vytváří na základě svých předchozích zkušeností. Vyšetřováním řady podobných případů se upevňují určité názorové schémata o stejném a standardním průběhu těchto činů. Tyto vlastní představy pak působí jako filtry, které se uplatňují při vnímání a zpracování informací od vyslýchané osoby. Jinými slovy řečeno, zkušený vyšetřovatel si velmi rychle utvoří názor na konkrétní průběh případu podle svého zkušenostního vědění. Do výsledně sepsaného protokolu pak mohou bezděčně vniknout drobné modifikace obsahu výpovědi v souladu se zkušenostním věděním a současně

⁸¹ ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 227-228.

⁸² ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. s. 227-228.

v neprospěch jedinečných zvláštností aktuálně řešeného případu. Pro vyšetřovatele začátečníka není tendence modifikovat typická. U vyšetřovatelů začátečníků je naopak zvýšena pravděpodobnost chybování v podobě vynechávání. Byly potvrzeny poznatky o tom, že protokol výpovědi fixuje především výsledky výslechu. Vyslýchaný vždy stvrzuje podpisem, že protokol věrně a správně zachycuje podstatu jeho výpovědi. V případech, které jsou přehledné, a jejichž vyšetřování je důkazně dobře zajištěno a nehrozí-li zde žádné komplikace, je protokol ve formě písemného dokumentu optimální a zcela dostačující dokumentací výslechu. Jsou však situace, kdy v důkazní nouzi či důkazní nejednotnosti je třeba fixovat nejen výsledky, ale i samotný průběh výslechu. Je zde velice účelné využít nahrávání zvuku či video. V tomto případě je si však třeba uvědomit, že tyto prostředky nenahrazují protokol.⁸³

5.1 Provádění výslechu a chyby vyslychající osoby

Samotný výslech v trestním řízení, jak bylo již výše zmiňováno, je vlastně charakterizován jako řízený rozhovor, který se pohybuje a probíhá v rámci daném českým právním řádem. Celý průběh a výsledek výslechu ovlivňují osobnostní charakteristiky všech zúčastněných, jejich aktuální psychický stav a rozpoložení, jejich vzájemný vztah a společenské postavení (například přátelskost, nadřízenost, podřízenost), aktualizovaná role (například svědek, obviněný), věcný obsah projednávané kauzy, cíl každého z účastníků, věk, různost pohlaví a podobně. Výslech je tedy formou mezilidského jednání či sociálního styku, který je tvořen následujícími stránkami:

- 1) percepční stránka, (interpersonální percepce)
- 2) komunikační stránka, (komunikace)
- 3) interakční stránka.(interakce)

Uvedené stránky probíhají vždy současně a vzájemně se více, či méně podmiňují a ovlivňují. Odlišují se pouze v tom, do jaké míry jsou uvědomovány a vědomě regulovány jednájícími osobami. K plně uvědomovaným pochodům patří komunikace.

⁸³ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2009. s. 357.

- Percepční stránka (Interpersonální percepce)

Interpersonální percepce je tedy myšleno vnímání člověka člověkem. Sleduje se, jak se jednajících osoby navzájem vnímají a také jaké představy a soudy si o sobě vytvářejí. Jedná se o subjektivní záležitost, probíhající spontánně, bezděčně. Opírá se i o intuici a osobní zkušenost. Proniká do ní řada zkreslení. Produktem je určitý odhad či úsudek o druhé osobě, který má přetrvávající účinky a promítá se do vzájemného chování a jednání. Ovlivňuje tak vlastně i další postup vyslychajícího v průběhu výslechu. Procesy interpersonální percepce nebývají plně uvědomovány, a proto i zkušenosti vyslychající se dopouštějí chyb vznikajících právě v důsledku těchto procesů. Mezi tyto chyby patří:⁸⁴

- **První dojem** - představuje rychlý a zcela neopodstatněný názor o osobě vyslychaného, který je založen na intuici, nikoli na racionálním poznání. První dojem často přetrvává. Vyslychající nevnímá příznaky nasvědčující nutnosti počáteční dojem změnit.
- **Haló efekt** – vyslychající vnímá vyslychaného prostřednictvím jedné, dominující charakteristiky. Jedna výrazná vlastnost tak zastíní ostatní.
- **Proti přenos** – vyznačuje se tím, že do profesionálního vztahu začínají bez vědomého záměru pronikat soukromé, často potlačované problémy vyslychajícího.
- **Princip projekce** - vyslychající posuzuje vyslychaného podle sebe, připisuje mu své přednosti a nedostatky.
- **Efekt zakotvení** - znamená přílišné podléhání minulým zkušenostem.
- **Sociální stereotypy** - plynou ze zjednodušeného poznání sociálních skupin. Mnohdy souvisí s předsudky vůči určitým skupinám.
- **Pygmalion-efekt** - vyslychající svými představami o vyslychaném ovlivňuje jeho faktické chování.

Doporučení, jak předcházet výše uvedeným zdrojům zkreslení, jsou

⁸⁴ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2004. s. 288-290, 489-490.

následující:⁸⁵

- Význam sebepoznání, jelikož ten, kdo nezná sám sebe, bývá náchylnější k nesprávnému, povrchnímu vnímání.
- Význam empatie, kdy se vyslychající vcítí do konkrétní situace vyslychaného a v představách si modeluje jeho pravděpodobné reakce pro různé varianty.
- Záměrná a vědomá kontrola výsledků interpersonální percepce, kdy si vyslychající přesně vybaví dojem, kterým působí při výslechu, a sdělí, jaké představy v něm vyslychaný vyvolá a proč, tj. na základě čeho si vyslychající vytvoří o vyslychaném úsudek.

- Komunikační stránka (komunikace)

Komunikace se týká toho, jaké informace a jak si je osoby mezi sebou vyměňují. Člení se na verbální (slovní) komunikaci a nonverbální (neverbální, mimoslovní) komunikaci. Za normálních okolností probíhají oba druhy komunikace současně. Komunikace je „noselem kontaktu i atmosféry výslechu.“⁸⁶ Je důležité, aby vyslychající kontroloval své vlastní verbální i nonverbální projevy a současně správně registroval tyto projevy u vyslychajícího. Pro výslech má význam dělení komunikace na monolog a dialog.

a) Verbální komunikace

Verbální komunikaci můžeme definovat tedy jako „dorozumívání pomocí artikulovaných zvuků, které tvoří řeč.“⁸⁷ Zahrnuje obsahovou stránku (co se sděluje) a způsobovou stránku (jak se to sděluje). Způsobová neboli formální stránka se někdy označuje jako tzv. paraverbální komunikace či paralingvistika. Lidským hlasem se tak nepředává jen obsah sdělení, ale ukazuje i na psychický stav vyslychané osoby, jeho temperament nebo vážnější duševní poruchy, což se odráží právě v paralingvistických charakteristikách řeči. Jedná se o projevy, které nelze vesměs písemně zaznamenat, lze je pouze registrovat sluchem. „Vytvářejí z verbálních projevů projevy osobité, podtrhují význam slov a dokáží dosti přesně vystihnout osobnost řečníka a i jeho vztah

⁸⁵ ČÍRTKOVÁ L. *Forenzní psychologie*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2004. s. 291-292.

⁸⁶ ČÍRTKOVÁ L. *Forenzní psychologie*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2004. s. 292.

⁸⁷ HOLEČEK, V., MIŇHOVÁ, J., PRUNNER, P. *Psychologie pro právníky*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2003. s. 228.

k posluchačům.⁸⁸ Patří zde např. hlasitost řeči, výška tónu řeči, rychlost a plynulost řeči, intonace a melodie řeči, chyby v řeči, členění řeči - frázování. Tón a zabarvení hlasu může zcela změnit význam sdělení. Z pomalého projevu v hlubokých tónech lze rozpoznat smutek a depresi, vysoké tóny spojené s rychlým tokem slov prozradí silné emoce. Některé duševní choroby se projevují hlasem, který se zdá „bezbarvý“⁸⁹

Dynamika verbální produkce a přílišná rychlost ukazuje na emoční zaujetí tématem, citové vzrušení někdy signalizuje nejistotu a vnitřní konflikt, dále se registruje délka a četnost přestávek, doba mezi otázkou a odpovědí a tzv. skákání do řeči. Slovní projev bývá často znehodnocen některými jevy jako např. pazvuky či častým odkašláváním, které mohou naznačovat nervozitu, vnitřní konflikt apod.⁹⁰

b) Nonverbální komunikace

Nonverbální komunikace je způsob sdělování beze slov, je „nástrojem sdělování situací, emocí a snah.“⁹¹

Pro výslechovou praxi má nonverbální komunikace několik významů:⁹²

- 1) Neverbální projevy vypovídají přesněji než verbální o vzájemném vztahu jednajících osob.
- 2) Neverbální projevy vyslychané osoby zprostředkovávají informaci o jejím aktuálním emocionálním stavu.
- 3) Neverbální projevy upřesňují, doplňují, případně nahrazují verbální sdělení.
- 4) Neverbální projevy lze využít k ovlivňování a řízení výslechu.

Pokud tedy vyslychající dokáže „dobře číst neverbální projevy, dozví se mnohé, co slova zakrývají.“⁹³

⁸⁸ HOLEČEK, V., MIŇHOVÁ, J., PRUNNER, P. *Psychologie pro právníky*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2003. s. 230.

⁸⁹ HOLEČEK, V., MIŇHOVÁ, J., PRUNNER, P. *Psychologie pro právníky*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2003. s. 229.

⁹⁰ HOLEČEK, V., MIŇHOVÁ, J., PRUNNER, P. *Psychologie pro právníky*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2003. s. 228.

⁹¹ SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. Praha : Portál, 2003. s. 89.

⁹² ČÍRTKOVÁ L. *Forenzní psychologie*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2004. s. 296-297.

⁹³ HOLEČEK, V., MIŇHOVÁ, J., PRUNNER, P. *Psychologie pro právníky*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2003. s. 228-229.

Druhy nonverbální komunikace jsou:⁹⁴

- Mimika

- způsob nonverbální komunikace, kdy člověk sděluje prostřednictvím výrazů obličeje. Ve tváři člověka se nejsilněji odráží emoční prožívání (štěstí - neštěstí, strach - pocit jistoty, neočekávané překvapení - splnění očekávání, radost - smutek, klid - rozčilení, spokojenost - nespokojenost, zájem - nezájem). Rozlišují se tři základní mimické zóny (oblast čela a obočí, oblast očí a víček, oblast dolní části obličeje).

- Kinezika

- člověk se vyjadřuje pomocí gest (pohyb rukou, ukázání, kývnutí hlavou na souhlas), kterými dokresluje to, co chce vyjádřit slovy.

- Haptika

- způsob nonverbální komunikace, který člověk provádí dotykem (podání ruky, objetí, pohlazení, uhození, poklep na rameno).

- Proxemika

- způsob sdělování vyjádřený přiblížením nebo oddálením komunikujících osob. Rozlišuje se intimní zóna (do 40 cm), osobní zóna (50 -100cm), sociální zóna (1,5 -3 m), veřejná zóna (3,5 - 8 m).

- Postura

- způsob komunikace prováděný fyzickými postoji, držením těla a polohovými konfiguracemi.

- Pohledy

- (sledování zaměřenosti pohledu, doba setrvání pohledu, četnost pohledů, úhel pootevřených očních víček, průměr zornic).

- Úprava zevnějšku

- (oblečení, účes, líčení).

⁹⁴ ČÍRTKOVÁ L. *Forenzní psychologie*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2004. s. 296-297.

Jelikož vyslýchající není objektivně schopen registrovat všechny neverbální projevy, je vhodné použít záznamové techniky pro následný rozbor a interpretaci. Při interpretaci se musí vyslýchající snažit oddělit spontánní a přirozené projevy od simulace (předstírání), disimulace (zastírání) a agravace (zveličování). Dále je důležité sledovat změny nonverbálních projevů v průběhu výslechu.

Posuzování věrohodnosti nonverbálních projevů probíhá v souběhu s verbálními projevy a celkovou výslechovou situací.

- Interakční stránka (interakce)

Interakce znamená vzájemné působení neboli ovlivňování. V důsledku toho může dojít ke změně názorů či postojů jednajících osob. Uplatňuje se v různé míře při každém setkání osob, a to i při výslechu, kdy vyslýchající působí na vyslýchaného a naopak. Je třeba odlišit právně přípustné metody ovlivňování (přesvědčování, objasňování) od právně nepřipustných (sugesce, donucení).⁹⁵ Základním hlediskem je možnost volby mezi různými variantami chování.

Z uvedeného je zřejmé, že vliv paměti na přesnost svědecké výpovědi je poměrně veliký a jedná se o složitý proces, který může být narušen mnoha různými okolnostmi a ději. Tedy i výše uvedenými chybami vyslýchajícího, které budou dále zkoumány v další praktické části práce.

5.2 Policejní školství a psychologická příprava policistů

Vzhledem k tomu, že v České republice má policejní školství dlouholetou historii a policisté jsou již před samotným přijetím do služebního poměru k Polici ČR podrobeni speciálnímu výběru, včetně provedení psychotestů, jsou na místa policistů přijímáni lidé, kteří jsou schopni připravit se na samotný výkon služby i po psychické stránce. Policisté jsou poté dále speciálně připravováni odborníky a projdou základní odbornou přípravou ve středních a vyšších policejních školách Ministerstva vnitra ČR, které jsou na velice dobré profesionální úrovni a to i z hlediska psychologické výuky.

Právě zde jsou policisté seznámeni a upozorněni na všechny výše uvedené chyby, které mohou vzniknout při příjmu informací od osoby v podstavení svědka

⁹⁵ ČÍRTKOVÁ L. *Forenzní psychologie*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2004. s. 308-311.

a nejen toho, ze strany jejich osoby. Jedná se zejména o to, aby si policisté při provádění výslechu svědka plně uvědomovali procesy interpersonální percepce a nedopouštěli se chyb vznikajících v důsledku těchto procesů (první dojem, haló efekt, proti přenos, princip projekce, efekt zakotvení, sociální stereotypy, pygmalion-efekt). V tomto směru, je policie i vzhledem ke kontrolním mechanismům a předpisům Ministerstva vnitra ČR na dobré profesionální a odborné úrovni.

V policejním životě však čelí policisté denně a opakovaně těmto skutečnostem v praxi. I policisté jsou však jen lidé, tudíž se u nich zcela jistě vyskytují chyby při provádění výslechu, které jsou v této práci popisovány a zmiňovány, ne však zcela jistě v masivním rozsahu.

Poněkud odlišná situace, je v praxi u chyb a nepřesností, které jsou utvořeny při sepisování protokolů, kde dochází z důvodů veliké výměny policistů a přetíženosti déle sloužících policistů k chybám v důsledku vynechávání a modifikace obsahu.

Pro ověření uvedeného a k objektivnímu posouzení věci, bude proveden dotazníkový průzkum na ÚO Policie ČR Žďár nad Sázavou, který je součástí praktické části práce.

6 Dotazníkový průzkum

Z důvodů zjištění skutečného vlivu paměti na přesnost svědecké výpovědi a poukázání zejména na úsek a chyby, které jsou způsobené při příjmu, zpracování a zachycení informace vyslychajícím - policistou, při dokumentaci svědecké výpovědi z paměti svědka, byl zpracován a předložen v období od 15. listopadu 2013 do 10. prosince 2013 v rámci průzkumu k vyplnění celkem 80 policistům ÚO PČR Žďár nad Sázavou, různého věku, pohlaví a vzdělání, anonymní dotazník, jenž byl sestaven jednoduchou a srozumitelnou formou z uzavřených otázek, nabízejících několik možných variant odpovědí, ze kterých bylo možné vybrat pouze jednu odpověď, která se nejvíce blížila postavení respondenta.

6.1 Cíl a metodika výzkumného šetření

Samotným účelem a cílem uskutečněného dotazníkového průzkumu bylo získání relevantních informací z širšího spektra současně sloužících policistů, zařazených na různých služebních místech v rámci Územního odboru Policie ČR Žďár nad Sázavou, v souvislosti s vlivem paměti na přesnost svědecké výpovědi. V této souvislosti bylo dále účelem, stanovit v jakém rozsahu dochází k chybám, které jsou způsobeny zejména na úseku příjmu, zpracování a zachycení informace vyslychajícím - policistou, při dokumentaci svědecké výpovědi z paměti svědka.

6.2 Stanovení hypotéz:

Hypotéza 1:

Převážná část respondentů - policistů sloužících u Policie ČR (dále jen PČR) kratší dobu, tedy méně zkušených policistů s dobou služby do 5 let, se dopouštějí při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyb a důležitých nepřesností **v důsledku zapomínání a vynechávání podstatných údajů při provádění zápisu**, tzn. vyslychající si z velkého množství údajů, které mu sděluje vyslychaná osoba, vybírá do závěrečného protokolu pouze takové informace, které považuje za podstatné z hlediska vyšetřování, v rámci tohoto třídění však vynechává i sdělení, která by měla být do protokolu zahrnuta.

Hypotéza 2.

Policisté sloužící u Policie ČR delší dobu, tedy zkušení kriminalisté a vyšetřovatelé, s dobou služby nad 5 let, vytvoří při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyby a nepřesnosti **v důsledku modifikace obsahu výpovědi svědka**, tzn. vyslychající převádí a přepisuje živou řeč vyslychaného do protokolární podoby, a přitom se neúmyslně dopouští určitých více či méně drobných úprav, které pozmění původní smysl, jež vyslychaný uváděl do svých výroků.

Hypotéza 3.

Převážná část respondentů – policistů si vzhledem k odborné psychologické přípravě při provádění výslechu svědka **plně uvědomuje procesy sociální interakce a interpersonální percepce**, a nedopouští se chyb vznikajících v důsledku těchto procesů při zpracovávání protokolů a zápisů v průběhu svědecké výpovědi.

6.3 Dotazníkové šetření

Pro účely zjištění a prověření skutečného stavu předmětné problematiky u policistů vykonávajících službu v rámci Policie ČR Územního odboru Žďár nad Sázavou, byl vypracován dotazník, příloha „I“ této bakalářské práce. Dotazník obsahuje kromě dopisu respondentům a úvodních 6 statistických otázek uvedených v části 1), dalších celkem 13 otázek v části 2) se zaměřením na vliv paměti svědecké výpovědi a to zejména na zjištění chyb, které jsou způsobené při příjmu, zpracování a zachycení informace vyslychajícím - policistou, při dokumentaci svědecké výpovědi z paměti svědka. Otázky k ověření všech výše uvedených hypotéz, byly z důvodů co nejmenšího zkreslení a ovlivnění v dotazníku v části 2) zadány ve zcela náhodném pořadí. K ověření hypotézy č. 1, byly použity otázky v dotazníku označeny č. 1 a 5. K ověření hypotézy č. 2, byly použity otázky v dotazníku označené č. 2 a 4. K ověření hypotézy č. 3, byly z důvodů velkého rozsahu možných chyb v interpersonální percepci použity otázky č. 6 a 7 pro zjištění výskytu tzv. Haló efektu., otázky č. 8 a 13 pro zjištění výskytu tzv. Sociálního stereotypu, otázky č. 9 a 11 pro zjištění výskytu tzv. Pygmalion efektu, otázky č. 3 a 10 pro zjištění výskytu tzv. Principu projekce a otázky č. 10 a 12 pro zjištění výskytu tzv. Proti přenosu.

Předmětné otázky byly zkoncipovány jakožto otázky uzavřené. V dotazníku respondenti v počtu 80 osob na položené otázky odpovídali vyznačením „X“ do takto □ označené kolonky. Předání, zpracování i odevzdání dotazníků proběhlo anonymním způsobem proto, aby se metodou podařilo získat co nejvyšší počet pravdivě zodpovězených odpovědí, kdy zmíněný anonymní způsob zpracování vyhovoval bez výhrad všem zúčastněným respondentům.

V rámci průzkumu bylo respondentům předáno celkem 80 dotazníků, 68 jich pak bylo vráceno zpět řádně vyplněných. Návratnost vyplněných dotazníků byla tedy 85%.

6.4 Výsledky průzkumu

Dotazníkového šetření a průzkumu se tedy nakonec zúčastnilo celkem 68 respondentů – policistů ÚO Policie ČR Žďár nad Sázavou, kteří vyplnili a odevzdali dotazník.

Pro srozumitelnější, přehlednější a snadnější orientaci v údajích vycházejících z výsledků průzkumu, byla každá otázka dotazníku vyhodnocena zvlášť. U otázek je pro zpřehlednění sestavena tabulka s uvedením odpovědí respondentů. Z tabulek jsou zřejmé statistické údaje k otázkám, na které byli respondenti v dotazníku dotazováni.

Dotazník byl rozdělen, jak je již v úvodu uvedeno na dvě části. První část obsahující šest otázek, se věnuje statistickým údajům osoby respondenta a část druhá, se svými třinácti otázkami, se pak plně věnuje problematice samotné.

6.4.1 Statistické otázky

Pohlaví

V první statistické otázce dotazníku byli respondenti dotazováni na pohlaví, což znamená, že bylo zjišťováno, zda se jedná o ženu či muže. Odpovědi respondentů jsou znázorněny v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1 - pohlaví respondentů

Pohlaví	muž		žena	
	počet	%	počet	%
	59	86,76	9	13,24

Z tabulky č. 1 je zřejmé, že z celkových 68 respondentů - policistů, kteří vyplnili a odevzdali dotazník, bylo 59 mužů, což činí 86,76% z celkového počtu respondentů a 9 žen, což činí 13,24% z celkového počtu respondentů.

Věk

Druhou statistickou otázkou dotazníku byli respondenti dotazováni na věk, čímž byl zjišťován skutečný věk respondentů, tento byl rozdělen do 4 kategorií. Odpovědi respondentů jsou znázorněny v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2 – věk respondentů

Věk	18-24		25-35		36-55		55 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
	1	1,48	40	58,82	27	39,7	0	0

Z tabulky č. 2 je zřejmé, že z celkových 68 respondentů - policistů, kteří vyplnili a odevzdali dotazník, byl 1 respondent ve věku 18-24 let, což činilo 1,48% z celkového počtu respondentů, 40 respondentů bylo ve věku 25-35 let, což činilo 58,82% z celkového počtu respondentů, 27 respondentů bylo ve věku 36-55 let, což činilo 39,7% z celkového počtu respondentů. Ve věku 55 a více nebyl žádný z respondentů.

Vzdělání

Ve třetí statistické otázce, byli respondenti dotazováni na nejvyšší dosažené vzdělání. Odpovědi byly rozděleny do tří skupin na vzdělání střední, vyšší odborné VOŠ a vysokoškolské. Odpovědi respondentů jsou znázorněny v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3 – vzdělání respondentů

Vzdělání	střední		VOŠ		vysokoškolské	
	počet	%	počet	%	počet	%
	38	55,88	2	2,94	28	41,18

Z tabulky č. 3 je zřejmé, že z celkových 68 respondentů - policistů, kteří vyplnili a odevzdali dotazník, dosáhlo středoškolského vzdělání 38 respondentů, což je 55,88% z celkového počtu respondentů, vyššího odborného vzdělání VOŠ dosáhli 2 respondenti, což je 2,94% z celkového počtu respondentů a vysokoškolského vzdělání dosáhlo 28 respondentů, což je 41,18% z celkového počtu respondentů.

Zařazení (útvary) u Policie ČR

Ve čtvrté statistické otázce byli respondenti dotazováni ke svému služebnímu zařazení u Policie ČR a konkrétnímu druhu služby, který vykonávají. Odpovědi respondentů jsou znázorněny v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4 - Zařazení (útvary) u Policie ČR

Zařazení (útvary)PČR	SKPV		Pořádková a dopravní policie	
	počet	%	počet	%
	29	42,64	39	57,36

Z tabulky č. 4 je zřejmé, že z celkových 68 respondentů - policistů, kteří vyplnili a odevzdali dotazník, bylo 29 respondentů zařazeno ve skupině kriminální policie a vyšetřování – SKPV (dále jen SKPV), což je 42,64% z celkového počtu respondentů a 39 respondentů bylo zařazeno na útvarech pořádkové a dopravní policie, což je 57,36% z celkového počtu respondentů.

Stav

V páté statistické otázce byli respondenti dotazováni na svůj rodinný stav. Odpovědi respondentů jsou znázorněny v tabulce č. 5.

Tabulka č. 5 – rodinný stav respondentů

Stav	svobodný		ženatý/vdaná		rozvedený/á	
	počet	%	počet	%	počet	%
	26	38,23	34	50	8	11,77

Z tabulky č. 5 je zřejmé, že ze všech 68 respondentů - policistů, kteří vyplnili a odevzdali dotazník, bylo 26 respondentů svobodných, což je 38,23% z celkového počtu respondentů, 34 respondentů bylo ženatých či vdaných, což je 50% z celkového

počtu respondentů a 8 respondentů bylo rozvedených, což je 11,77% z celkového počtu respondentů.

Délka praxe u Policie ČR

V šesté, poslední statistické otázce byli respondenti dotazováni na skutečnou délku praxe u Policie ČR. Tato byla z důvodů přehlednosti, rozčleněna z dotazníků v tabulce č. 6, na dobu praxe do 5ti let a dále s dobou praxe 5 let a více.

Tabulka č. 6 – délka praxe u PČR

Délka praxe u PČR	0-4 roky		5 a více let	
	počet	%	počet	%
	30	44,12	38	55,88

Z tabulky č. 6 je zřejmé, že z celkových 68 respondentů - policistů, kteří vyplnili a odevzdali dotazník, bylo 30 respondentů s dobou praxe do 5 let, což je 44,12% z celkového počtu respondentů a 38 respondentů s dobou praxe 5 a více let, což je 55,88% z celkového počtu respondentů.

6.4.2 Otázky zaměřené na vliv paměti na přesnost svědecké výpovědi a chyby, které jsou způsobeny zejména na úseku příjmu, zpracování a zachycení informace vyslychajícím - policistou, při dokumentaci svědecké výpovědi z paměti svědka.

Jak je popsáno v úvodu této části práce, otázky k ověření všech výše uvedených hypotéz, byly z důvodu co nejmenšího zkreslení a ovlivnění v dotazníku v části 2) zadány ve zcela náhodném pořadí.

K ověření hypotézy č. 1, byly použity otázky v dotazníku, v části 2):

- označené č. 1 a č. 5. V tomto případě se jednalo o otázky formulované konkrétně ke zjištění, zda se při výslechu svědka, policisté s dobou služby do 5 let, dopouštějí při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyb a důležitých nepřesností **v důsledku zapomínání a vynechávání podstatných údajů při provádění zápisu**, tzn. že jako vyslychající si z velkého množství údajů, které mu sděluje vyslychaná osoba, vybírá do závěrečného protokolu pouze takové informace, které považuje za podstatné z hlediska vyšetřování, v rámci tohoto třídění však vynechává i sdělení, která by měla být do protokolu zahrnuta.

Otázka č. 1

1. Míváte tendenci urychlit výslech a vynecháváte například některé otázky?

Znázornění odpovědí respondentů je obsahem tabulky č. 7 a 8.

Tabulka č. 7 – odpovědi respondentů s délkou praxe 0-4 roky

ÚO PČR ZR		určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		Celkem počet osob
		počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	
Délka praxe u PČR 0-4 roky	Celkem	10	33,33	9	30	7	23,33	4	13,34	30
	SKPV	1	11,11	4	44,44	3	33,34	1	11,11	9
	Poř. a dopr. policie	9	42,86	5	23,81	4	19,05	3	14,28	21

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 7 je zřejmé, že ze všech 68 respondentů, bylo celkem 30 respondentů s dobou praxe u PČR do 5 let.

Tito všichni, celkem bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, či služební zařazení, odpověděli na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda se při výslechu svědka, policisté s dobou služby do 5 let u organizace, dopouštějí při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyb a důležitých nepřesností v důsledku zapomínání a vynechávání podstatných údajů při provádění zápisu (například vynecháváním otázek), následovně: 10 respondentů zvolilo odpověď určitě ano, 9 odpovědělo spíše ano, 7 respondentů odpovědělo spíše ne, 4 respondenti ne, nevím neuvedl žádný respondent.

Z údajů v tabulce č. 7 je dále patrné, že z výše uvedených celkových 30 respondentů s dobou praxe do 5 let, bylo 9 služebně zařazeno u SKPV a 21 u služby pořádkové či dopravní policie.

Policisté respondenti zařazení u SKPV na tuto otázku odpověděli v 1 případě určitě ano, 4 odpověděli spíše ano, 3 odpověděli spíše ne, 1 respondent odpověděl ne, nevím neuvedl žádný respondent.

Policisté respondenti zařazení u služby pořádkové či dopravní policie na tuto otázku odpověděli v 9 případech určitě ano, 5 odpovědělo spíše ano, 4 odpověděli spíše ne, 3 respondenti odpověděli ne, nevím neuvedl žádný respondent.

Tabulka č. 8 - odpovědi respondentů s délkou praxe 5 a více let

ÚO PČR ZR		určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		Celkem počet osob
		počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	
Délka praxe u PČR 5 a více let	Celkem	2	5,27	3	7,89	11	28,94	22	57,9	38
	SKPV	1	5	1	5	6	30	12	60	20
	Poř. a dopr. policie	1	5,56	2	11,11	5	27,78	10	55,55	18

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 8 je zřejmé, že z celkových 68 respondentů, bylo celkem 38 respondentů s dobou praxe 5 a více let.

Tito všichni celkem, bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, či služební zařazení, odpověděli na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda se při výslechu svědka, policisté s dobou služby do 5 let, dopouštějí při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyb a důležitých nepřesností v důsledku zapomínání a vynechávání podstatných údajů při provádění zápisu, (například vynecháváním otázek) následovně, 22 respondentů odpovědělo ne, 11 odpovědělo spíše ne, 3 respondenti odpověděli spíše ano, 2 respondenti odpověděli určitě ano, nevím neuvedl žádný respondent.

Z údajů v tabulce č. 8 je dále patrné, že z výše uvedených celkových 38 respondentů s dobou praxe 5 a více let, bylo 20 služebně zařazeno u SKPV a 18 u služby pořádkové či dopravní policie.

Policisté respondenti zařazení u SKPV na tuto otázku odpověděli v 12 případech ne, 6 respondentů odpovědělo spíše ne, 1 odpověděl spíše ano, 1 respondent určitě ano, nevím neuvedl žádný respondent.

Policisté respondenti zařazení u služby pořádkové či dopravní policie na tuto otázku odpověděli v 10 případech ne, 5 odpovědělo spíše ne, 2 odpověděli spíše ano, 1 respondent určitě ano, nevím neuvedl žádný respondent.

Z výsledků odpovědí, zachycených v tabulce č. 7, ve které většina respondentů, tedy policistů s dobou služby do 5 let v převážné většině odpověděla na položenou otázku ano nebo spíše ano a z tabulky č. 8, ve které většina respondentů tedy policistů s dobou služby 5 a více let odpovědělo ne, nebo spíše ne, vyplývá, že většina vyslychajících **policistů s dobou služby do 5 let se dopouští při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyb a důležitých nepřesností v důsledku zapomínání a vynechávání podstatných údajů při provádění zápisu. (zde například vynecháváním otázek)** Naopak policisté s dobou služby 5 a více let se této chyby většinou nedopouští.

Při porovnání výsledků odpovědí respondentů podle služebního zařazení, tato skutečnost platí jednak pro respondenty zařazené u služby pořádkové a dopravní policie, ale shodně i pro respondenty služebně zařazené u SKPV.

Otázka č. 5

5. Stává se Vám, že na některou otázku při výslechu zapomenete?

Znázornění odpovědí respondentů je obsahem tabulky č. 9 a 10.

Tabulka č. 9 – odpovědi respondentů s délkou praxe 0-4 roky

ÚO PČR ZR		určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		Celkem počet osob
		počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	
Délka praxe u PČR 0-4 roky	Celkem	18	60	4	13,34	5	16,66	3	10	30
	SKPV	3	33,34	2	22,22	2	22,22	2	22,22	9
	Poř. a dopr. policie	15	71,44	2	9,52	3	14,28	1	4,76	21

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 9 je zřejmé, že z celkových 68 respondentů, bylo celkem 30 respondentů s dobou praxe do 5 let.

Tito všichni celkem bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, či služební zařazení, odpověděli na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda se při výslechu svědka, policisté s dobou služby do 5 let, dopouštějí při sepisování protokolu se

svědkem nejčastěji chyb a důležitých nepřesností v důsledku zapomínání a vynechávání podstatných údajů při provádění zápisu, (zde například v důsledku zapomínání otázek) následovně, 18 respondentů odpovědělo určitě ano, 4 odpověděli spíše ano, 5 respondentů odpovědělo spíše ne, 3 respondenti ne, nevím neuvedl žádný respondent.

Z údajů v tabulce č. 9 je dále patrné, že z výše uvedených celkových 30 respondentů s dobou praxe do 5 let, bylo 9 služebně zařazeno u SKPV a 21 u služby pořádkové či dopravní policie.

Policisté respondenti zařazení u SKPV na tuto otázku odpověděli ve 3 případech určitě ano, 2 odpověděli spíše ano, 2 odpověděli spíše ne, 2 respondenti ne, nevím neuvedl žádný respondent.

Policisté respondenti zařazení u služby pořádkové či dopravní policie na tuto otázku odpověděli v 15 případech určitě ano, 2 odpověděli spíše ano, 3 odpověděli spíše ne, 1 respondent ne, nevím neuvedl žádný respondent.

Tabulka č. 10 - odpovědi respondentů s délkou praxe 5 a více let

ÚO PČR ZR		určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		Celkem počet osob
		počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	
Délka praxe u PČR 5 a více let	Celkem	5	13,16	5	13,16	23	60,52	5	13,16	38
	SKPV	2	10	2	10	13	65	3	15	20
	Poř. a dopr. policie	3	33,33	3	33,33	10	55,56	2	11,11	18

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 10 je zřejmé, že z celkových 68 respondentů, bylo celkem 38 respondentů s dobou praxe 5 a více let.

Tito všichni celkem bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, či služební zařazení, odpověděli na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda se při výslechu svědka, policisté s dobou služby do 5 let, dopouštějí při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyb a důležitých nepřesností v důsledku zapomínání a vynechávání podstatných údajů při provádění zápisu (například v důsledku zapomínání otázek),

následovně, 5 respondentů odpovědělo ne, 23 odpovědělo spíše ne, 5 respondentů odpovědělo spíše ano, 5 respondentů určitě ano, nevím neuvedl žádný respondent.

Z údajů v tabulce č. 10 je dále patrné, že z výše uvedených celkových 38 respondentů s dobou praxe 5 a více let, bylo 20 služebně zařazeno u SKPV a 18 u služby pořádkové či dopravní policie.

Policisté respondenti zařazení u SKPV na tuto otázku odpověděli ve 3 případech ne, 13 respondentů odpovědělo spíše ne, 2 odpověděli spíše ano, 2 respondenti určitě ano, nevím neuvedl žádný respondent.

Policisté respondenti zařazení u služby pořádkové či dopravní policie na tuto otázku odpověděli ve 2 případech ne, 10 odpovědělo spíše ne, 3 odpověděli spíše ano, 3 respondenti určitě ano, nevím neuvedl žádný respondent.

Z výsledků odpovědí, zachycených v tabulce č. 9, ve které většina respondentů, tedy policistů s dobou služby do 5 let v převážné většině odpověděla na položenou otázku ano nebo spíše ano a z tabulky č. 10, ve které většina respondentů tedy policistů s dobou služby 5 a více let odpovědělo ne, nebo spíše ne, vyplývá, že většina vyslychajících **policistů s dobou služby do 5 let se dopouští při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyb a důležitých nepřesností v důsledku zapomínání a vynechávání podstatných údajů při provádění zápisu. (zde například v důsledku zapomínání otázek)** Naopak policisté s dobou služby 5 a více let se této chyby většinou nedopouští.

Při porovnání výsledků odpovědí respondentů podle služebního zařazení, tato skutečnost platí jednak pro respondenty zařazené u služby pořádkové a dopravní policie, ale shodně i pro respondenty policisty služebně zařazené u SKPV.

K ověření hypotézy č. 2, byly použity otázky v dotazníku v části 2):

- označené č. 2 a č. 4. V tomto případě se jednalo o otázky formulované konkrétně ke zjištění, zda se při výslechu svědka, policisté sloužící u Policie ČR delší dobu, tedy zkušení kriminalisté a vyšetřovatelé, s dobou služby nad 5 let, vytvoří při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyby a nepřesnosti **v důsledku**

modifikace obsahu výpovědi svědka, tedy, že vyslychající převádí a přepisuje živou řeč vyslychaného do protokolární podoby, a přitom se neúmyslně dopouští určitých více či méně drobných úprav, které pozmění původní smysl, jenž vyslychaný uváděl do svých výroků.

Otázka č. 2

2. Pomáháte vyslychanému s odpovědí, když máte pocit, že je výslech zdlouhavý?

Znázornění odpovědí respondentů je obsahem tabulky č. 11 a 12.

Tabulka č. 11 – odpovědi respondentů s délkou praxe 0-4 roky

ÚO PČR ZR		určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		Celkem počet osob
		počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	
Délka praxe u PČR 0-4 roky	Celkem	2	6,67	8	26,67	15	50	5	16,66	30
	SKPV	0	0	2	22,22	4	44,44	3	33,34	9
	Poř. a dopr. policie	2	9,52	6	28,57	11	52,39	2	9,52	21

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 11 je zřejmé, že z celkových 68 respondentů, bylo celkem 30 respondentů s dobou praxe do 5 let.

Tito všichni celkem bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, či služební zařazení, odpověděli na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda při výslechu svědka, policisté s dobou služby nad 5 let, tedy zkušení kriminalisté a vyšetřovatelé, vytvoří při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyby a nepřesnosti v důsledku modifikace obsahu výpovědi svědka, (například v důsledku časové tísně) následovně, 5 respondentů odpovědělo ne, 15 respondentů odpovědělo spíše ne, 8 respondentů odpovědělo spíše ano, 2 respondenti určitě ano, nevím neuvedl žádný respondent.

Z údajů v tabulce č. 11 je dále patrné, že z výše uvedených celkových 30 respondentů s dobou praxe do 5 let, bylo 9 služebně zařazeno u SKPV a 21 u služby pořádkové či dopravní policie.

Policisté respondenti zařazení u SKPV na tuto otázku odpověděli ve 3 případech ne, 3 odpověděli spíše ne, 2 odpověděli spíše ano, určitě ano a nevím neuvedl žádný respondent.

Policisté respondenti zařazení u služby pořádkové či dopravní policie na tuto otázku odpověděli ve 2 případech ne, 11 respondentů odpovědělo spíše ne, 6 odpovědělo spíše ano, 2 respondenti určitě ano, nevím neuvedl žádný respondent.

Tabulka č. 12 - odpovědi respondentů s délkou praxe 5 a více let

ÚO PČR ZR		určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		Celkem počet osob
		počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	
Délka praxe u PČR 5 a více let	Celkem	3	7,9	27	71,1	4	10,5	4	10,5	38
	SKPV	1	5	15	75	2	10	2	10	20
	Poř. a dopr. policie	2	11,11	12	66,67	2	11,11	2	11,11	18

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 12 je zřejmé, že z celkových 68 respondentů, bylo celkem 38 respondentů s dobou praxe 5 a více let.

Tito všichni celkem bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, či služební zařazení, odpověděli na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda při výslechu svědka, policisté s dobou služby nad 5 let, tedy zkušené kriminalisté a vyšetřovatelé, vytvoří při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyby a nepřesnosti v důsledku modifikace obsahu výpovědi svědka (například v důsledku časové tísně) následovně, 3 respondenti odpověděli určitě ano, 27 odpovědělo spíše ano, 4 respondenti odpověděli spíše ne, 4 respondenti ne, nevím neuvedl žádný respondent.

Z údajů v tabulce č. 12 je dále patrné, že z výše uvedených celkových 30 respondentů s dobou praxe do 5 let, bylo 9 služebně zařazeno u SKPV a 21 u služby pořádkové či dopravní policie.

Policisté respondenti zařazení u SKPV na tuto otázku odpověděli v 1 případě ano, 15 odpovědělo spíše ano, 2 odpověděli spíše ne, 2 ne a nevím neuvedl žádný respondent.

Policisté respondenti zařazení u služby pořádkové či dopravní policie na tuto otázku odpověděli ve 2 případech ano, 12 odpovědělo spíše ano, 2 odpovědělo spíše ne, 2 respondenti ne, nevím neuvedl žádný respondent.

Z výsledků odpovědí, zachycených v tabulce č. 11, ve které většina respondentů, tedy policistů s dobou služby do 5 let v převážné většině odpověděla na položenou otázku ne nebo spíše ne a z tabulky č. 12, ve které většina respondentů tedy policistů s dobou služby 5 a více let odpovědělo určitě ano, nebo spíše ano, vyplývá, že většina vyslychajících **policistů s dobou služby nad 5 let, vytvoří při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyby a nepřesnosti v důsledku modifikace obsahu výpovědi svědka (například v důsledku časové tísně)**. Naopak policisté s dobou služby do 5 let se této chyby většinou nedopouští.

Při porovnání výsledků odpovědí respondentů podle služebního zařazení, tato skutečnost platí jednak pro respondenty zařazené u služby pořádkové a dopravní policie, ale shodně i pro respondenty policisty služebně zařazené u SKPV.

Otázka č. 4

4. Pokud vyslychaný ne zcela srozumitelně, nebo špatně formuluje odpovědi a vy je chápete, upravíte je tak, aby měly vůbec význam?

Znázornění odpovědí respondentů je obsahem tabulky č. 13 a 14.

Tabulka č. 13 – odpovědi respondentů s délkou praxe 0-4 roky

ÚO PČR ZR		určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		Celkem počet osob
		počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	
Délka praxe u PČR 0-4 roky	Celkem	7	23,33	4	13,34	11	36,66	8	26,67	30
	SKPV	4	44,45	2	22,22	1	11,11	2	22,22	9
	Poř. a dopr. policie	3	14,28	2	9,52	10	47,63	6	28,57	21

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 13 je zřejmé, že z celkových 68 respondentů, bylo celkem 30 respondentů s dobou praxe do 5 let.

Tito všichni bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, či služební zařazení, odpověděli na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda při výslechu svědka, policisté s dobou služby nad 5 let, tedy zkušení kriminalisté a vyšetřovatelé, vytvoří při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyby a nepřesnosti v důsledku modifikace obsahu výpovědi svědka (například v důsledku ne zcela srozumitelné a špatně formulované odpovědi vyslýchaného) následovně, 8 respondentů odpovědělo ne, 11 odpovědělo spíše ne, 4 respondenti odpověděli spíše ano, 7 respondentů odpovědělo určitě ano, nevím neuvedl žádný respondent.

Z údajů v tabulce č. 13 je dále patrné, že z výše uvedených celkových 30 respondentů s dobou praxe do 5 let, bylo 9 služebně zařazeno u SKPV a 21 u služby pořádkové či dopravní policie.

Policisté respondenti zařazení u SKPV na tuto otázku odpověděli ve 2 případech ne, 1 odpověděl spíše ne, 2 odpověděli spíše ano, 4 určitě ano a nevím neuvedl žádný respondent.

Policisté respondenti zařazení u služby pořádkové či dopravní policie na tuto otázku odpověděli v 6 případech ne, 10 odpovědělo spíše ne, 2 odpověděli spíše ano, 3 respondenti určitě ano, nevím neuvedl žádný respondent.

Tabulka č. 14 - odpovědi respondentů s délkou praxe 5 a více let

ÚO PČR ZR		určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		Celkem počet osob
		počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	
Délka praxe u PČR 5 a více let	Celkem	8	21,07	23	60,53	4	10,5	3	7,9	38
	SKPV	2	10	13	65	3	15	2	10	20
	Poř. a dopr. policie	6	33,33	10	55,55	1	5,56	1	5,56	18

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 14 je zřejmé, že z celkových 68 respondentů, bylo celkem 38 respondentů s dobou praxe 5 a více let.

Tito všichni bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, či služební zařazení, odpověděli na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda při výslechu svědka, policisté

s dobou služby nad 5 let, tedy zkušení kriminalisté a vyšetřovatelé, vytvoří při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyby a nepřesnosti v důsledku modifikace obsahu výpovědi svědka (například v důsledku ne zcela srozumitelné a špatně formulované odpovědi vyslychaného) následovně, 8 respondentů odpovědělo určitě ano, 13 odpovědělo spíše ano, 4 respondenti odpověděli spíše ne, 3 respondenti ne, nevím neuvedl žádný respondent.

Z údajů v tabulce č. 14 je dále patrné, že z výše uvedených celkových 30 respondentů s dobou praxe do 5 let, bylo 9 služebně zařazeno u SKPV a 21 u služby pořádkové či dopravní policie.

Policisté respondenti zařazení u SKPV na tuto otázku odpověděli ve 2 případech ano, 13 odpovědělo spíše ano, 3 odpověděli spíše ne, 2 ne a nevím neuvedl žádný respondent.

Policisté respondenti zařazení u služby pořádkové či dopravní policie na tuto otázku odpověděli v 6 případech ano, 10 odpovědělo spíše ano, 1 odpověděl spíše ne, 1 respondent ne, nevím neuvedl žádný respondent.

Z výsledků odpovědí, zachycených v tabulce č. 13, ve které celková většina respondentů, tedy policistů s dobou služby do 5 let v převážné většině odpověděla na položenou otázku ne nebo spíše ne a z tabulky č. 14, ve které většina respondentů tedy policistů s dobou služby 5 a více let odpovědělo určitě ano, nebo spíše ano, vyplývá, že většina vyslychajících **policistů s dobou služby nad 5 let, vytvoří při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyby a nepřesnosti v důsledku modifikace obsahu výpovědi svědka (například v důsledku ne zcela srozumitelné a špatně formulované odpovědi vyslychaného)**. Naopak policisté s dobou služby do 5 let se této chyby většinou nedopouští.

Při porovnání výsledků odpovědí respondentů podle služebního zařazení, tato skutečnost platí u obou otázek pro respondenty zařazené u služby pořádkové a dopravní policie, stejně jako u otázky č. 2 v tabulce č. 14 u respondentů policistů služebně zařazených na SKPV.

U otázky č. 4. vyhodnocené v tabulce č. 14, se většina policistů, respondentů zařazených u služby kriminální policie a vyšetřování - SKPV s dobou služby do 5 let

většinově vyjádřila určitě či spíše ano, kdy tuto skutečnost nepotvrdila. Tento výsledek neovlivnil celkový výsledek, který je popsán výše.

Z uvedeného je však zřejmé, že i služebně mladší policisté pracující u SKPV tím, že se nachází v prostředí zkušenějších kolegů a pracují se složitějšími případy, mají i po krátké praxi taktéž tendenci k tvoření chyb a nepřesností v důsledku modifikace obsahu výpovědi svědka.

K ověření hypotézy č. 3, byly použity otázky v dotazníku v části 2):

- označené č. 6 a č. 7. V tomto případě se jednalo o otázky formulované konkrétně ke zjištění výskytu tzv. **Haló efektu**, při výslechu svědka, tedy zda vyslychající vnímá vyslychaného prostřednictvím jedné, dominující charakteristiky, kdy jedna výrazná vlastnost tak zastíní ostatní.

Otázka č. 6

6. Vyslýcháte odlišně, jestliže vyslýcháte občana patřícího k majoritě (Čech), či občana patřícího k minoritě ve společnosti, tzn. Roma, Žida, Ukrajince, Poláka, Němce atd.?

Znázornění odpovědí respondentů je obsahem tabulky č. 15.

Tabulka č. 15

určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		nevím	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
5	7,36	7	10,29	15	22,06	40	58,82	1	1,47

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 15 je zřejmé, že z 68 respondentů, bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, služební zařazení či délky praxe u PČR, odpovědělo na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda při výslechu vyslychající vnímá vyslychaného prostřednictvím jedné dominující charakteristiky (**například jako osoby různých národností**), která pak zastíní ostatní, 40 respondentů odpovědělo ne, 15 odpovědělo spíše ne, 7 respondentů odpovědělo spíše ano, 5 respondentů určitě ano a 1 nevím.

Z výsledků odpovědí, ve kterých většina respondentů, tedy policistů v převážné většině odpověděla na položenou otázku ne nebo spíše ne vyplývá, že většina

vyslýchajících policistů nevyslýchá rozdílně osoby různých národností, a **tudíž nevnímá vyslýcháného prostřednictvím jedné dominující charakteristiky.**

Otázka č. 7

7. Máte při výslechu své „oblíbené svědky“, tzn. vyslýcháte například raději ženy nebo muže?

Znázornění odpovědí respondentů je obsahem tabulky č. 16.

Tabulka č. 16

určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		nevím	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
4	5,88	5	7,36	16	23,53	43	63,23	0	0

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 16 je shodně zřejmé, že z 68 respondentů, bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, služební zařazení či délky praxe u PČR, odpovědělo na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda při výslechu vyslýchající vnímá vyslýcháného prostřednictvím jedné dominující charakteristiky (**například v porovnání různého pohlaví**), která pak zastíní ostatní, odpovědělo 43 respondentů ne, 16 odpovědělo spíše ne, 5 respondentů odpovědělo spíše ano, 4 respondenti určitě ano. Odpověď nevím nevyužil žádný z respondentů.

Z výsledků odpovědí, ve kterých většina respondentů, tedy policistů shodně v převážné většině odpověděla na položenou otázku ne nebo spíše ne, vyplývá, že většina vyslýchajících policistů nevyslýchá rozdílně osoby různého pohlaví a **tudíž nevnímá vyslýcháného opět pouze prostřednictvím jedné dominující charakteristiky.**

- označené č. 8 a č. 13. V tomto případě se jednalo o otázky pro zjištění výskytu tzv. **Sociálního stereotypu**, při výslechu svědka, tedy zda vyslýchající vnímá vyslýcháného z pohledu zjednodušeného poznání sociálních skupin.

Otázka č. 8

8. Děláte při výslechu rozdíl mezi pohlavím, mezi rasami, mezi národnostmi, např. při výslechu romských občanů volíte „tvrdší styl“ a podobně?

Znázornění odpovědí respondentů je obsahem tabulky č. 17.

Tabulka č. 17

určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		nevím	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
7	10,29	4	5,88	17	25	39	57,36	1	1,47

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 17 vyplývá, že z 68 respondentů, bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, služební zařazení či délky praxe u PČR odpovědělo na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda při výslechu vyslychající vnímá vyslychaného z pohledu zjednodušeného poznání sociálních skupin (**například rozdíl mezi pohlavími, rasami a národnostmi**), odpovědělo 39 respondentů ne, 17 odpovědělo spíše ne, 4 respondenti odpověděli spíše ano, 7 respondentů určitě ano a 1 nevím.

Z výsledků odpovědí, ve kterých většina respondentů, tedy policistů v převážné většině odpověděla na položenou otázku ne nebo spíše ne, vyplývá, že většina vyslychajících policistů při výslechu, nedělá rozdíly mezi pohlavím, rasami a národnostmi, **tedy nevnímá vyslychaného z pohledu zjednodušeného poznání sociálních skupin.**

Otázka č. 13

13. Vyslycháte-li ženu, hraje roli její barva vlasů?

Znázornění odpovědí respondentů je obsahem tabulky č. 18.

Tabulka č. 18

určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		nevím	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
6	8,82	3	4,41	10	14,71	49	72,06	0	0

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 18 je shodně zřejmé, že z 68 respondentů, bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, služební zařazení či délky praxe u PČR odpovědělo na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda při výslechu vyslychající vnímá vyslychaného z pohledu zjednodušeného poznání sociálních skupin (**například rozdíl mezi barvou vlasů u žen**), odpovědělo 49 respondentů ne, 10 odpovědělo spíše ne, 3 respondenti odpověděli spíše ano, 6 respondentů určitě ano. Odpověď nevím neuvedl ani jeden respondent.

Z výsledků odpovědí, ve kterých většina respondentů, tedy policistů v převážné většině odpověděla na položenou otázku ne nebo spíše ne vyplývá, že většina vyslychajících policistů při výslechu, nedělá rozdíly mezi barvou vlasů u žen, **tedy nevnímá vyslychaného z pohledu zjednodušeného poznání sociálních skupin.**

- označené č. 9 a č. 11. V tomto případě se jednalo o otázky formulované konkrétně ke zjištění výskytu tzv. **Pygmalion efektu**, při výslechu svědka, tedy zda vyslychající svými představami o vyslychaném ovlivňuje jeho faktické chování.

Otázka č. 9

9. Děláte si již na počátku výslechu představu, jak bude výslech vypadat, jak bude probíhat?

Znázornění odpovědí respondentů je obsahem tabulky č. 19.

Tabulka č. 19

určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		nevím	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
7	10,29	11	16,18	30	41,12	19	30,94	1	1,47

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 19 vyplývá, že z 68 respondentů, bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, služební zařazení či délky praxe u PČR odpovědělo na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda vyslychající svými představami o vyslychaném ovlivňuje jeho faktické chování, (**například zda si již před začátkem výslechu utvoří představu, jak bude výslech vypadat a probíhat a dle toho poté**

výslech provádí, čímž ovlivňuje svědkovo faktické chování) odpovědělo 19 respondentů ne, 30 odpovědělo spíše ne, 11 respondentů odpovědělo spíše ano, 7 respondentů určitě ano a 1 neví.

Z výsledků odpovědí, ve kterých většina respondentů, tedy policistů v převážné většině odpověděla na položenou otázku ne nebo spíše ne, vyplývá, že většina vyslychajících policistů si již před začátkem výslechu neutvoří představu, jak bude výslech přesně vypadat a probíhat, **čímž neovlivňuje svými představami o vyslychaném jeho faktické chování.**

Otázka č. 11

11. Když proti Vám sedí např. příslušník sociální menšiny, měníte styl výslechu – mluvíte pomaleji, opakujete otázky a podobně?

Znázornění odpovědí respondentů je obsahem tabulky č. 20.

Tabulka č. 20

určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		nevím	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
5	7,36	15	22,06	26	38,23	21	30,88	1	1,47

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 20 vyplývá, že z 68 respondentů, bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, služební zařazení či délky praxe u PČR odpovědělo na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda vyslychající svými představami o vyslychaném ovlivňuje jeho faktické chování (**například změnou stylu výslechu, opakováním otázek, pomalejším mluvením apod.**), odpovědělo 21 respondentů ne, 26 odpovědělo spíše ne, 15 respondentů odpovědělo spíše ano, 5 respondentů určitě ano a 1 neví.

Z výsledků odpovědí, ve kterých většina respondentů, tedy policistů v převážné většině odpověděla na položenou otázku ne nebo spíše ne, vyplývá, že většina vyslychajících policistů nemění při výslechu např. sociální menšiny styl výslechu, nepoužívá opakování otázek či pomalejší mluvu apod., **čímž neovlivňuje svými představami o vyslychaném jeho faktické chování.**

- označené č. 3 a č. 10. V tomto případě se jednalo o otázky formulované konkrétně ke zjištění výskytu tzv. **Principu projekce**, při výslechu svědka, tedy zda vyslychající posuzuje vyslychaného podle sebe, připisuje mu své přednosti a nedostatky.

Otázka č. 3

3. Dovedete se zeptat znovu, pokud si uvědomíte, že jste některou otázku opomněl?

Znázornění odpovědí respondentů je obsahem tabulky č. 21.

Tabulka č. 21

určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		nevím	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
30	41,12	32	47,06	3	7,41	2	2,94	1	1,47

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 21 vyplývá, že z 68 respondentů, bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, služební zařazení či délky praxe u PČR odpovědělo na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda vyslychající posuzuje vyslychaného podle sebe, připisuje mu své přednosti a nedostatky (**např. tím, že se dovede zeptat znovu, když si uvědomí, že některou otázku zapomněl a může se domnívat, že vyslychaný bude o jeho chybě vědět, což může vnímat jako jeho nedostatek**), odpovědělo 30 respondentů určitě ano, 32 odpovědělo spíše ano, 3 respondenti odpověděli spíše ne, 5 respondentů ne a 1 nevím.

Z výsledků odpovědí, ve kterých většina respondentů, tedy policistů v převážné většině odpověděla na položenou otázku určitě ano nebo spíše ano, vyplývá, že většina vyslychajících policistů se při výslechu dovede zeptat znovu, když si uvědomí, že některou otázku při výslechu zapomněl a může se domnívat, že vyslychaný bude o jeho chybě vědět, což může vnímat jako jeho nedostatek, **čímž neposuzuje vyslychaného podle sebe a nepřipisuje mu své přednosti a nedostatky.**

Otázka č. 10

10. Projevuje se způsob vyslychání, pokud nejste v „kondici“, např. řešíte nějaký soukromý problém, jste unavený a podobně?

Znázornění odpovědí respondentů je obsahem tabulky č. 22.

Tabulka č. 22

určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		nevím	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
2	2,94	11	16,18	34	50	19	27,94	2	2,94

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 22 vyplývá, že z 68 respondentů, bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, služební zařazení či délky praxe u PČR odpovědělo na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda vyslychající posuzuje vyslychaného podle sebe, připisuje mu své přednosti a nedostatky (**např. tím, když je v době výsledku unavený či má soukromý problém, připisuje tyto nedostatky i vyslychanému**), odpovědělo 19 respondentů ne, 34 odpovědělo spíše ne, 11 respondentů odpovědělo spíše ano, 2 respondenti určitě ano a 2 nevím.

Z výsledků odpovědí, ve kterých většina respondentů, tedy policistů v převážné většině odpověděla na položenou otázku ne nebo spíše ne, vyplývá, že většina vyslychajících policistů při provádění výsledku i když jsou v době výsledku unaveni či mají soukromý problém, nepřipisují tyto nedostatky i vyslychanému, **čímž neposuzují vyslychaného podle sebe a nepřipisují mu své přednosti a nedostatky.**

- označené č. 10 a č. 12. V tomto případě se jednalo o otázky formulované konkrétně ke zjištění výskytu tzv. **Proti přenosu**, při výsledku svědka, tedy zda do profesionálního vztahu při výsledku svědka začínají bez vědomého záměru pronikat soukromé, často potlačované problémy vyslychajícího.

Otázka č. 10

10. Projevuje se způsob vyslychání, pokud nejste v „kondici“, např. řešíte nějaký soukromý problém, jste unavený podobně?

Znázornění odpovědí respondentů je obsahem tabulky č. 23.

Tabulka č. 23

určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		nevím	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
2	2,94	11	16,18	34	50	19	27,94	2	2,94

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 23 vyplývá, že z 68 respondentů, bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, služební zařazení či délky praxe u PČR odpovědělo na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda do profesionálního vztahu při výslechu svědka začínají bez vědomého záměru pronikat soukromé, často potlačované problémy vyslychajícího, **(například tím, když je v době výslechu unavený či má soukromý problém)** odpovědělo 19 respondentů ne, 34 odpovědělo spíše ne, 11 respondentů odpovědělo spíše ano, 2 respondenti určitě ano a 2 nevím.

Z výsledků odpovědí, ve kterých většina respondentů, tedy policistů v převážné většině odpověděla na položenou otázku ne nebo spíše ne, vyplývá, že většina vyslychajících policistů při provádění výslechu i když jsou v době výslechu unaveni či mají soukromý problém, do profesionálního vztahu při výslechu svědka **nenechají bez vědomého záměru pronikat soukromé, často potlačované problémy, které jako vyslychající mají.**

Na uvedené otázce č. 10, lze velice dobře demonstrovat a předvést, že všechny uvedené možné chyby vyslychajících jsou si typově velice blízké a podobné. Taktéž i otázky kladené ke zjištění těchto chyb si mohou být velice podobné, nebo i shodné. Shodnou otázku lze použít např. jednak ke zjištění Principu projekce, tak i pro tzv. Proti přenosu, jak je uvedeno v této práci u otázky č. 10.

Otázka č. 12

12. Pokud se vyslychaný chová arogantně, oplácíte mu tzv. „stejnou mincí“?

Znázornění odpovědí respondentů je obsahem tabulky č. 24.

Tabulka č. 24

určitě ano		spíše ano		spíše ne		ne		nevím	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
4	5,88	10	14,71	27	39,71	26	38,23	1	1,47

Z odpovědí uvedených v tabulce č. 24 vyplývá, že z 68 respondentů, bez ohledu na pohlaví, věk, dosažené vzdělání, služební zařazení či délky praxe u PČR odpovědělo na otázku, která obsahovala dotaz na to, zda do profesionálního vztahu při výslechu svědka začínají bez vědomého záměru pronikat soukromé, často potlačované problémy vyslychajícího, **(např. tím, když se vyslychaný chová arogantně, tak je mu ze strany vyslychaného opláceno tzv. „stejnou mincí“)** odpovědělo 26 respondentů ne, 27 odpovědělo spíše ne, 10 respondentů odpovědělo spíše ano, 4 respondenti určitě ano a 1 nevím.

Z výsledků odpovědí, ve kterých většina respondentů, tedy policistů v převážné většině odpověděla na položenou otázku ne nebo spíše ne, vyplývá, že většina vyslychajících policistů při provádění výslechu i když se v době výslechu chová vyslychaný arogantně, neoplácí mu tzv. „stejnou mincí“, **čímž do profesionálního vztahu při výslechu svědka nenechají pronikat soukromé, často potlačované problémy vyslychajícího.**

6.4.3 Ověření hypotéz

Hypotéza 1:

Výsledky dotazníkového šetření **Hypotézu č. 1 potvrdily**. Z celkového počtu 68 respondentů většina respondentů plně, nebo spíše potvrdila, že se méně zkušené policisté s dobou služby do 5 let dopouštějí při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyb a důležitých nepřesností v důsledku zapomínání a vynechávání podstatných údajů při provádění zápisu, tzn., že si jako vyslychající z velkého množství údajů, které mu sděluje vyslychaná osoba, vybírají do závěrečného protokolu pouze takové informace, které považují za podstatné z hlediska vyšetřování, v rámci tohoto třídění však vynechávají i sdělení, která by měla být do protokolu zahrnuta.

Hypotéza 2:

Výsledky dotazníkového šetření **Hypotézu č. 2 potvrdily**. Z celkového počtu 68 respondentů celkem většina respondentů plně, nebo spíše potvrdila, že zkušenosti kriminalisté a vyšetřovatelé, s dobou služby nad 5 let, vytváří při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyby a nepřesnosti v důsledku modifikace obsahu výpovědi svědka, tzn., že jako vyslychající převádí a přepisují živou řeč vyslychaného do protokolární podoby, a přitom se neúmyslně dopouští určitých více či méně drobných úprav, které pozmění původní smysl, jenž vyslychaný uváděl do svých výroků.

Hypotéza 3:

Výsledky dotazníkového šetření **Hypotézu č. 3 potvrdily**. Z celkového počtu 68 respondentů celkem většina respondentů plně, nebo spíše potvrdila, že většina policistů si vzhledem k odborné psychologické přípravě při provádění výslechu svědka plně uvědomuje procesy sociální interakce a interpersonální percepce, a nedopouští se chyb vznikajících v důsledku těchto procesů při zpracovávání protokolů a zápisů v průběhu svědecké výpovědi.

7 Kazuistika

V další, již poslední části bakalářské práce bude z důvodů zjištění skutečného vlivu paměti na přesnost svědecké výpovědi popsán praktický případ, který se udál a byl prošetřován policisty na Územním odboru PČR Žďár nad Sázavou. V tomto náhodně vybraném případě bude poukázáno taktéž i na úsek a chyby, které jsou způsobené při příjmu, zpracování a zachycení informace vyslychajícím - policistou, při dokumentaci svědecké výpovědi z paměti svědka.

7.1 Praktický příklad - „dlouhodobá paměť a chyby vyslychajících“

Dne 29. 11. 2013 v 20:33 hodin oznámil osobně na Policii České republiky, Policejní stanici ve V. B., okr. Žďár nad Sázavou, pan P. Ž. nar. 1988, trvale bytem V. B., podvod ze strany jeho bývalé kamarádky S. K., která od jeho babičky B. Ž., nar. 1935, na adrese V. B., ul. P. H. č. 153, vylákala společně s nezjištěným mužem finanční částku 40 500 Kč pod záminkou, že jim on sám tyto peníze dluží. Oznamovatel P. Ž., dále ve svém trestním oznámení, které bezprostředně na místě podal, sdělil, že se s osobou S. K. zná, již delší dobu. Dále uvedl, že se jedná o bývalou kamarádku, která zná jeho poměry v současném bydlišti a taktéž ví, že jeho babička B. Ž., má problémy s dlouhodobou pamětí po prodělané mozkové příhodě.⁹⁶

K věci v protokolu o trestním oznámení, který s ním byl sepsán, (*protokol sepsán v té době službu konajícím policistou Policejní stanice V. B., tedy policistou ze služby pořádkové policie s praxí 4 roky*) uvedl P. Ž., že dne 29. 11. 2013 v přesně nezjištěné době kolem 19:30 hodin jeho bývalá kamarádka S. K., přišla s neznámým mužem k domu jeho babičky, paní B. Ž. Zde babičce oba sdělili, že jim on, tedy P. Ž. dluží peníze. Za to po ní chtěli nějaké věci či peníze. Babička paní B. Ž., dle jeho sdělení, jejich tvrzení zřejmě uvěřila a nejprve jim dobrovolně vydala finanční obnos 500 Kč, na což jí oba sdělili, že je to málo a požadovali další peníze. Z uvedeného důvodu odešla babička do pokoje P. Ž.. Zde na posteli vzala 40 000 Kč a ty předala S. K.. Uvedenou finanční hotovost měl podle jeho sdělení P. Ž. přichystánu na koupi notebooku z internetu, který měla babička uhradit v případě, že by mu byl doručen

⁹⁶ Spisový materiál Policie ČR, Územní odbor Žďár nad Sázavou, vedený pod č.j.KRPJ-122460/TČ-2013-161419.

v době jeho nepřítomnosti. Dále oznamovatel uvedl, že S. K. se měla již v minulosti dopustit opakovaně podvodného jednání, za které byla i pravomocně odsouzena. Stejně tak uvedl, že den před tím, jej kontaktovala v místě bydliště a požadovala po něm půjčku peněz. Výpověď oznamovatele se jevila zcela objektivní a možná, oznamovatel byl bez trestní minulosti.⁹⁷

Již zde se však policista provádějící výslech oznamovatele a zároveň svědka dopustil chyb a důležitých nepřesností v důsledku zapominání a vynechávání podstatných údajů při provádění zápisu, tzn., že si jako vyslyšající z velkého množství údajů, které mu sděluje vyslychaná osoba, vybíral do závěrečného protokolu pouze takové informace, které považoval za podstatné z hlediska vyšetřování, v rámci tohoto třídění však vynechal sdělení, která by měla být do protokolu zahrnuta.

Jednalo se zejména o to, že se jmenovaného zapomněl zeptat a ověřit u něj, kde získal finanční hotovost 40 000,- Kč, která byla údajně podvodně vylákána, zda ji vybral z banky, či bankomatu, zda tuto skutečnost může písemně či jinak doložit, případně v jakých bankovkách hotovost byla (počet, nominální hodnota apod.). Dále v protokolu neuvedl a zapomněl se zeptat, zda má skutečně a také u koho oznamovatel objednan zmiňovaný notebook, případně zda toto může písemně či jinak doložit.

Následně hlídka z Policejní stanice V. B., provedla ohledání na místě činu. Provedla zde fotodokumentaci, na místě se nepodařilo zajistit žádné upotřebitelné stopy, či nové skutečnosti k věci.⁹⁸

Dále zde na místě k věci podala vysvětlení babička oznamovatele, B. Ž., nar. 1935 (*podání vysvětlení sepsáno v té době službu konajícím policistou Policejní stanice V. B., tedy policistou ze služby pořádkové policie s praxí 4 roky*), která na místě k věci uvedla, že má po mrtvici potíže s pamětí a řečí. Dále uvedla, že si na věc moc nepamatuje a že si věc tedy vlastně trochu uvědomila, až ve chvíli, kdy se její vnuk vrátil z práce a ptal se jí na to, kde jsou jeho peníze. Ona mu řekla, že jej zde hledali nějací lidé a to holka a kluk ve věku asi 35 let, kteří jí tvrdili, že jim vnuk něco dluží.

⁹⁷ Spisový materiál Policie ČR, Územní odbor Žďár nad Sázavou, vedený pod č.j.KRPJ-122460/TČ-2013-161419.

⁹⁸ Spisový materiál Policie ČR, Územní odbor Žďár nad Sázavou, vedený pod č.j.KRPJ-122460/TČ-2013-161419.

Ona jim poté dala dobrovolně 500 Kč z peněženky. Dále, to již neví přesně, jim asi dala nějaké další peníze, které měl vnuk na stolku u televize, u ovladače. Kolik přesně, neuvedla.⁹⁹

Taktéž zde se policista provádějící výslech dopustil chyb a důležitých nepřesností v důsledku zapomínání a vynechávání podstatných údajů při provádění zápisu, tzn., že si jako vyslýchající z velkého množství údajů, které mu sděluje vyslýchaná osoba, vybíral do závěrečného protokolu pouze takové informace, které považoval za podstatné z hlediska vyšetřování, v rámci tohoto třídění však vynechal sdělení, která by měla být do protokolu zahrnuta.

Jednalo se zejména o to, že se svědkyně nezeptal a nezapsal, s jakým onemocněním se přesně léčí. Nezeptal se dále a nezapsal, jak se její nemoc projevuje, zda a za jakou dobu, v jakém rozsahu a co je si schopna vůbec pamatovat. Taktéž, se nezeptal a neodstranil rozpor ve sdělení oznamovatele a svědkyně v přesném místě uložení peněz. Oznamovatel tvrdil, že peníze byly uloženy na posteli a svědkyně uváděla, že tyto byly na stolku u televize, u ovladače.

Vzhledem k výše uvedeným okolnostem byly ve věci výše uvedeným útvarem policie ve věci zahájeny dne 29. 11. 2013 podle ustanovení § 158/3 trestního řádu, úkony trestního řízení, pro podezření ze spáchání přečinu podvod podle ustanovení § 209 odstavce 1 trestního zákoníku, kterého se mohl dopustit dosud neznámý pachatel. Ve věci bylo dále konáno další prověřování.¹⁰⁰

V souvislosti s uvedenými skutečnostmi a závažností jednání, byli o věci informováni a byli s ní seznámeni pracovníci skupiny kriminální policie a vyšetřování, oddělení obecné kriminality, Územního odboru Žďár nad Sázavou, kteří ve věci ve spolupráci s policisty z Policejní stanice V. B. začali provádět další prověřování. Z dosud zjištěných informací a po ověření trestní minulosti se z činu jevila podezřelá bývalá kamarádka oznamovatele S. K.. Protože hrozilo nebezpečí rychlé ztráty či utracení údajně podvodem získané finanční hotovosti, bylo provedeno i bez dalšího ověření osoby P. Ž a dokládání dokumentů o zisku peněz, či nákupu

⁹⁹ Spisový materiál Policie ČR, Územní odbor Žďár nad Sázavou, vedený pod č.j.KRPJ-122460/TČ-2013-161419.

¹⁰⁰ Spisový materiál Policie ČR, Územní odbor Žďár nad Sázavou, vedený pod č.j.KRPJ-122460/TČ-2013-161419.

notebooku, bezprostřední šetření a opatření k zajištění odcizené resp. podvodem získané finanční hotovosti. Bylo přistoupeno k bezprostřednímu podání vysvětlení podezřelé kamarádky S.K..¹⁰¹

Podezřelá S. K. nar. 1984, trvale bytem ZN, k věci podala vysvětlení. Jmenovaná uvedla, že někdy kolem léta 2013 půjčila oznamovateli P. Ž. částku ve výši 5 000 Kč. Dále uvedla, že od září 2013 jmenovanému neustále volala a urgovala ho s tím, kdy jí peníze vrátí. P. Ž. se neustále vymlouval, že peníze nemá. Asi před týdnem jí P. Ž. sdělil, že peníze má, ale nemá se k ní jak do ZN dostat. Z uvedeného důvodu jmenovaná P. Ž. sdělila, že si pro peníze přijede za ním do V. B.. Do V. B. jmenovaná ze ZN přijela vozidlem taxi 28. 11. 2013 kolem 23:00 hodiny, společně se svým novým přítelem B. K.. Řidič taxíku podle jejího sdělení zastavil přímo u domu babičky P. Ž., kde nyní bydlí i P. Ž.. P. Ž., zde jmenované dal pouze 100 Kč a vysmál se jí. Ona mu začala nadávat a sdělila mu, že nemá ani na zaplacení taxíku, kterým přijela. P. Ž. zavřel okno a stačil jí jen říci, ať si jde spát ke své sestře, co má ve V. B, že ho věc dále nezajímá. S. K. se následně nechala zavést taxíkem ke své sestře, kde i s přítelem přespala. Za taxík nic neuhradila a s přítelem utekli řidiči z vozidla bez placení.¹⁰²

Dne 29. 11. 2013 v 18:00 hodin se vrátila s přítelem k domu na ulici P. H. ve V. B., kde chtěli společně s přítelem P. Ž. vynadat a říci mu, ať jí vrátí peníze, co jí dluží. P. Ž. však nebyl doma. Na zvonění jim zde otevřela babička P. Ž.. Té řekli, že jí P. Ž. dluží 5 000 Kč, a že si pro tyto přijela až ze ZN, že jí P.Ž. vrácení peněz přislíbil vrátit a oni se nyní nemají ani jak dostat domů. Babička jim na to uvedla, že za P.Ž. nic platit nebude, ale sdělila jim, že když mají s P. Ž. problémy, tak jim dá peníze alespoň na autobus do ZN, aby se dostali domů. Poté jim dobrovolně dala ze své peněženky 500 Kč na zpáteční cestu z V. B. do ZN. Dále jim řekla, ať si dluh vyřídí přímo s P. Ž. Nic jiného babička P. Ž., S. K., nedala, žádných 40 000 Kč od ní nepřevzala.¹⁰³

Ve věci podal vysvětlení B. K., nar. 1983, trvale bytem. ZN, nynější přítel S. K., který využil svého práva, k věci nevypovídat, pouze sdělil, že žádnou finanční hotovost

¹⁰¹ Spisový materiál Policie ČR, Územní odbor Žďár nad Sázavou, vedený pod č.j.KRPJ-122460/TČ-2013-161419.

¹⁰² Spisový materiál Policie ČR, Územní odbor Žďár nad Sázavou, vedený pod č.j.KRPJ-122460/TČ-2013-161419.

¹⁰³ Spisový materiál Policie ČR, Územní odbor Žďár nad Sázavou, vedený pod č.j.KRPJ-122460/TČ-2013-161419.

ve výši 40 000 Kč nedostali, převzali s S. K. pouze 500 Kč a to na autobus do ZN.

Ve věci tedy opětovně podala vysvětlení B. Ž. nar. 1935, která uvedla, že trpí poruchou dlouhodobé paměti a z tohoto důvodu si již v uvedené věci na nic nepamatuje. Nepamatuje se ani na to, zda měl její vnuk doma částku 40 000 Kč, nebo zda chtěl kupovat notebook. K částce 500 Kč uvedla, že již neví, že ji někomu dávala, pokud by ji vydala v té době dobrovolně, zcela jistě by se nepřipojila k trestnímu řízení.¹⁰⁴

Dále bylo provedeným šetřením zjištěno, že opravdu B. Ž., trpí těžkými zdravotními problémy, třikrát prodělala takzvané mozkové příhody. Se zdravotními problémy se léčí u MUDr. Š. J. ve V. B.. Po uvedených mozkových příhodách, často omdlévá a má poruchu dlouhodobé paměti. Prakticky se tato porucha projevuje tak, že v krátkém časovém období cca od deseti minut do jedné hodiny zapomene na to, co se dělo nebo stalo. Například, když by chtěla jít na drobný nákup potravin, musí si i tento drobný nákup sepsat, jinak by cestou zcela zapoměla věci, které šla vlastně nakupovat. Taktéž nyní, již není schopna k případu cokoli uvést, jelikož vše zapoměla.¹⁰⁵

Z této části kazuistiky o zdravotním stavu B. Ž. je zřejmé a potvrzuje se, že jsou v krátkodobé paměti uchovávány informace, které slouží aktuálně probíhající činnosti. Důležité a podstatné informace procházejí přes krátkodobou paměť do dlouhodobé paměti. Je-li proces takzvaného usazení informací v dlouhodobé paměti narušen, nebo dojde-li k jeho přerušení, ztrácí člověk schopnost vybavit si tyto obsahy .viz. oddíl 3.1 této práce/

Po zjištění všech těchto skutečností byl opětovně k věci předvolán P. Ž. s tím, aby s sebou přinesl a doložil doklady o výběru podvodně vylákané finanční hotovosti, včetně dokladů o objednání notebooku, na který měl mít připravenou finanční hotovost. Na uvedené předvolání se však P. Ž. nedostavil, přestal zvedat kontaktní telefon a v zaměstnání si vzal dovolenou. Následně se jej po opakovaných urgencích v bydlíšti

¹⁰⁴ Spisový materiál Policie ČR, Územní odbor Žďár nad Sázavou, vedený pod č.j.KRPJ-122460/TČ-2013-161419.

¹⁰⁵ Spisový materiál Policie ČR, Územní odbor Žďár nad Sázavou, vedený pod č.j.KRPJ-122460/TČ-2013-161419.

a ve spolupráci s jeho rodiči podařilo kontaktovat, načež se dostavil k opakovanému podání vysvětlení k věci.¹⁰⁶

To bylo provedeno dne 12. 12. 2013. Při něm P.Ž. uvedl, že vydání finanční částky 40 000 Kč bývalé přítelkyni S. K. ze strany babičky B. Ž. si vymyslel. Chtěl tak udělat jmenované problém, protože věděl, že již měla v minulosti podobné problémy a byla za podobné podvody souzena. Nyní s ní měl i on problémy, ohledně dluhu, tak se rozhodl, že se jí takto pomstí. Věděl, jak je jeho babička B. Ž. nemocná, věděl jak se její nemoc projevuje, bylo mu známo, že **trpí poruchou dlouhodobé paměti a nic si nebude pamatovat**. Namluvil jí proto, že S. K. a jejímu příteli vydala částku ve výši 40 000,- Kč z jeho pokoje, které zde měl na koupi notebooku. Žádné peníze však doma vůbec neměl a neměl objednaný ani notebook. Využil jen situace, když se vrátil domů a babička mu říkala, že jej zde hledali nějaký kluk s holkou a říkala mu, že jim dala 500 Kč. Babičce proto následně namluvil, že jim dala i dalších 40 000 Kč. Babička poté policistům, toto neúplně potvrdila, protože si nebyla věci jista. Nic takového však nebyla pravda. P. Ž. však nepočítal s tím a ani nedomyslel, že po něm budou policisté požadovat i doklady o výběru peněz a dále doklady od nákupu notebooku, které neměl. Následně celého jednání litoval.¹⁰⁷

Z výše uvedených důvodů byla uvedená trestní věc podezření ze spáchání přečinu podvod podle § 209 odstavce 1 trestního zákoníku, kterého se měli dopustit podezřelí, S. K a B. K., následně podle ustanovení § 159a odstavce 1 trestního řádu o d l o ž e n a, neboť ve věci nešlo o podezření z přečinu a nebylo na místě věc vyřídit jinak.¹⁰⁸

V jednání P. Ž. bylo shledáno podezření ze spáchání přestupku křivého vysvětlení podle § 47a odstavce 1 písm. a) zákona číslo 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákon o přestupcích)¹⁰⁹ tím, že jako osoba podávající vysvětlení o trestném činu, dne 29. 11. 2013 v 23:00 hodin, do protokolu

¹⁰⁶ Spisový materiál Policie ČR, Územní odbor Žďár nad Sázavou, vedený pod č.j.KRPJ-122460/TČ-2013-161419.

¹⁰⁷ Spisový materiál Policie ČR, Územní odbor Žďár nad Sázavou, vedený pod č.j.KRPJ-122460/TČ-2013-161419.

¹⁰⁸ Spisový materiál Policie ČR, Územní odbor Žďár nad Sázavou, vedený pod č.j.KRPJ-122460/TČ-2013-161419.

¹⁰⁹ ČESKO. Zákon č. 200 ze dne 17. května 1990 o přestupcích. In: *Sbírka zákonů, Česká a Slovenská federativní republika*. 1990, částka 35, s. 810-826.

o trestním oznámení, před orgánem činným v trestním řízení, úmyslně uvedl nepravdu o okolnostech, které by měly podstatný význam pro rozhodnutí, kdy lživě uvedl, že jeho babička B. Ž., která trpí poruchou krátkodobé paměti, vydala S. K. a B. K. finanční hotovost ve výši 40.000,-Kč, čímž byla způsobena újma veřejnému zájmu. Přestupek byl podle ustanovení § 58 odstavce 1, zákona číslo 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, oznámen k projednání Správnímu orgánu Městského úřadu V. B.¹¹⁰

Věc nezaplacení útraty ve vozidle taxi ze strany S.K. a B.K., byla řešena samostatně v dalším spisovém materiálu ve spolupráci s OO Policie ZN, jelikož poškozený taxikář nebyl doposud ustanoven, neboť z místa odjel bez zaplacení ze strany cestujících a věc ani sám doposud neoznámil.¹¹¹

Z uvedeného příkladu a zjištěných skutečností je tedy zřejmé, že vliv paměti na přesnost svědecké výpovědi je opravdu velký. Jedná se o složitý proces, který může být narušen mnoha různými okolnostmi a ději, které působí jednak na osobu svědka a taktéž na osobu vyslychajícího, tak jak je popsáno v teoretické části práce. Zde, v tomto příkladu, bylo prakticky poukázáno na to, jaký vliv, respektive roli může sehrát zdravotní stav, či porucha dlouhodobé paměti člověka na přesnost a úplnost svědecké výpovědi, včetně toho, jak těžké je na člověku na první, laický pohled tuto poruchu rozpoznat.

Společně s tím, uvedený náhodně vybraný příklad poukazuje i na chyby, kterých se dopustili službu krátce konající policisté Policejní stanice V. B. (tedy policisté ze služby pořádkové policie s praxí 4 roky). I na tomto praktickém příkladu se potvrzuje zejména Hypotéza č. 1, že se tato skupina policistů dopouští při sepisování protokolu se svědkem nejčastěji chyb a důležitých nepřesností v důsledku zapomínání a vynechávání podstatných údajů při provádění zápisu, tzn. že si jako vyslychající z velkého množství údajů, které jim sdělovala vyslychaná osoba, vybírají do závěrečného protokolu pouze takové informace, které považují za podstatné z hlediska vyšetřování, v rámci tohoto třídění však

¹¹⁰ Spisový materiál Policie ČR, Územní odbor Žďár nad Sázavou, vedený pod č.j.KRPJ-122460/TČ-2013-161419.

¹¹¹ Spisový materiál Policie ČR, Územní odbor Žďár nad Sázavou, vedený pod č.j.KRPJ-122460/TČ-2013-161419.

vynechávají i sdělení a skutečnosti, která by měla být do protokolu zahrnuta.

Z praktického příkladu, je zřejmé, že i chyby, které se v průběhu výslechu mohou stát, lze další pečlivostí a jejich uvědomováním si odstranit a věc řádně a spravedlivě vyřešit.

V každém případě, je však třeba zdůraznit, že vliv paměti na přesnost svědecké výpovědi, je velký a vlastně může mít rozhodující vliv i na odhalení trestného činu a spravedlivého potrestání jeho pachatelů, či zjištění zda se skutek opravdu vůbec stal.

Závěr

Uvedená bakalářská práce se zabývá vlivem paměti na přesnost svědecké výpovědi. Jejím cílem bylo zjistit a zhodnotit celkový vliv lidské paměti na přesnost svědecké výpovědi v trestním řízení, včetně okolností a dějů, které působí jednak na osobu svědka a taktéž i na osobu vyslychajícího. Jak bylo popsáno v teoretické části a dále ověřeno i v praktické části práce, je svědecká výpověď opravdu jedním z nejdůležitějších důkazních prostředků, na jejichž základě orgán činný v trestním řízení může zajistit, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni. I přes ohromný pokrok ve vědě a technice je i v dnešní době potřeba věnovat této specifické části trestního řízení velkou pozornost a je třeba stále zdokonalovat techniku a přesnost zachycení skutečných událostí uložených v lidské paměti do svědecké výpovědi, včetně chyb, které jsou způsobovány zejména při příjmu, zpracování a zachycení informace vyslychajícím.

Právě uvedený úsek bakalářské práce poukazuje zejména na chyby způsobené při příjmu, zpracování a zachycení informace vyslychajícím, který významnou měrou ovlivňuje předání zachycených informací z paměti do svědecké výpovědi, byl dalším, vlastně druhým stěžejním cílem práce. Byla mu věnována jak pozornost v teoretické části, tak poté i v praktické části, zejména v průzkumu, který byl uskutečněn dotazníkovou metodou. Zde byly všechny teoretické skutečnosti, včetně možných chyb, způsobených zejména při příjmu a zpracování informace vyslychajícím ověřeny a potvrzeny, stejně tak jako i v navazující kazuistice.

Jak bylo z praktických příkladů zjištěno, k uvedeným chybám dochází sice v nevelké míře, ale přesto i v samotné praxi. To vše i přes veškerá opatření a odborné zdokonalování, které jsou ve věci konány. Jedná se však o chyby, které lze odstranit a eliminovat pečlivým přístupem, systémovou kontrolou a uvědoměním si těchto chyb.

Návrhem k odstranění, či úplnému eliminování těchto chyb, je dle mého názoru třeba systémově stabilizovat policii, zejména personálně a odborně. To vše tak, aby se na místa policistů podařilo trvale dosadit schopné, respektive odborně či speciálně /např. psychologicky, právně/ vzdělané osoby, se zájmem o zdokonalování a sebevzdělávání. Dále je třeba, aby tyto osoby byly poté systémem motivovány

k dalšímu vzdělávání a to jak individuálně na stávajících odborně zaměřených školách, nebo pak zejména i systémem odborných resortních policejních škol.

Z uvedených zjištěných skutečností a důvodů je tedy zřejmé, že vliv paměti na přesnost výpovědi je poměrně velký. Jedná se o složitý proces, který může být narušen mnoha různými okolnostmi a ději, které působí jednak na osobu svědka a takéž vyslychajícího, tak jak je uvedeno výše v mé práci. Z těchto důvodů vliv paměti na přesnost svědecké výpovědi může mít rozhodující vliv i na odhalení trestného činu a spravedlivého potrestání jeho pachatelů.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

- BADDELEY, A. *Vaše paměť*. 1. vydání. Brno: Jota, 1999. 336 s. ISBN 80-7242-046-1.
- ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion, 1998. 255 s. ISBN 80-85858-70-3.
- ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. 431 s. ISBN 80-86473-86-4.
- ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2009. 439 s. ISBN 978-80-7380-213-4.
- ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: Portál s.r.o., 2004. 272 s. ISBN 80-7178-931-3.
- HOLEČEK, V., MIŇHOVÁ, J., PRUNNER, P. *Psychologie pro právníky*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2003. 311 s. ISBN 80-86473-50-3.
- KOLEKTIV AUTORU. *Základy soudní psychiatrie a psychologie*. Brno: Masarykova univerzita, 1999. 97 s. ISBN 80-210-2066-0.
- KONRÁD, Z., NĚMEC, M., NOVOTNÝ, F. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008. 95 s. ISBN 978-80-7251-294-2.
- MUSIL, J. a kol. *Kriminalistika: (Učebnice pro právníky)*. 1. vydání. Praha: Naše Vojsko, 1994. 269 s. ISBN 80-206-0423-5.
- MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2004. 583 s. ISBN 80-7179-878-9.
- NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 2004. 328 s. ISBN 80-7317-036-1.

- POKORNÝ, J. *Paměť – učení – tvořivost: jak lépe využít svých schopností*, 1. vydání. Brno: VUT 1996. 79 s. ISBN 80-214-0802-2.
- SAMUEL, D. *Paměť: jak ji používáme, ztrácíme a můžeme zlepšit*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2002. 108 s. ISBN 80-247-0186-3.
- SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. Praha: Portál, 2003. 120 s. ISBN 80-7178-846-5.
- ŠÁMAL, P., RŮŽIČKA, M., NOVOTNÝ, F., DOUCHA, J. *Přípravné řízení trestní*. Praha: C. H. Beck, 1997. 991 s. ISBN 80-7179-087-7.
- ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. 1501 s. ISBN 978-80-7400-043-0.

Elektronické zdroje

- *Joseph Fouché citát* [online]. Praha: Citáty slavných osobností, 2013 [cit. 2013-12-08]. Dostupné z WWW:<<http://citaty.net/autori/joseph-fouche/>>.
- *Ebbinghausova křivka zapomínání* [online]. Praha: Zpameti.cz, 2013 [cit. 2013-12-08]. Dostupné z WWW:<<http://zpameti.cz/pamet/>>.

Legislativní zdroje

- ČESKO. Zákon č. 218 ze dne 1. ledna 2004. Úplné znění zákona č.218/2003Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), jak vyplývá z pozdějších změn. In *Úplné znění Trestní předpisy, Česká republika*. Ostrava : Sagit, 2008. 448 s. ISBN 978-80-7208-691-7.
- ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 1. ledna 2010. Úplné znění zákona č.40/2009Sb., Trestní zákoník, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Úplné znění Trestní předpisy, Česká republika*. Ostrava : Sagit, 2010. 448 s. ISBN 978-80-7208-736-5.

- ČESKO. Zákon č. 141 ze dne 1. leden 1962. Úplné znění zákona č.140/1961 Sb., Trestní řád, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Úplné znění Trestní předpisy, Česká republika*. Ostrava : Sagit, 2010. 256 s. ISBN 978-80-7208-736-5.
- ČESKO. Zákon č. 200 ze dne 17. května 1990 o přestupcích. In:*Sbírka zákonů, Česká a Slovenská federativní republika*. 1990. částka 35, s. 810-826.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- Spisový materiál Policie ČR, Územní odbor Žďár nad Sázavou, vedený pod č. j. KRPJ-122460/TČ-2013-161419.

Seznam příloh

PŘÍLOHA I

Dopis respondentům.

Dotazník k problematice vlivu paměti na přesnost svědecké výpovědi.

Příloha I

ANONYMNÍ DOTAZNÍK

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

jmenuji se Jiří Blažek, jsem policistou a studentem Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích, pobočka Příbram, ve studijním oboru Bezpečnostně právní činnost. Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolil „Vliv paměti na přesnost svědecké výpovědi“, a nyní se na Vás obracím se žádostí o vyplnění dotazníku, který mi pomůže získat potřebné informace ke zpracování výše uvedeného tématu.

Dotazník je anonymní, údaje v něm uvedené budou sloužit pouze pro potřeby této práce. Pokud se rozhodnete vyplněním dotazníku pomoci mi v uvedeném výzkumném úkolu, prosím Vás, abyste neotáleli a vyplněný dotazník mi vrátili k dalšímu zpracování do 10. prosince 2013. Děkuji Vám za čas, který jste věnovali vyplnění dotazníku a ochotu mi pomoci.

S pozdravem

1) Statistické otázky:

- Pohlaví: muž žena
- Věk: 18-24 25-35 36-55 55 a více
- Vzdělání: střední VOŠ vysokoškolské
- Zařazení (útvář) u PČR: SKPV Pořádková a dopravní policie
- Stav: svobodný/á ženatý/vdaná rozvedený/á

Délka praxe u PČR (let)

Datum vyplnění dotazníku:

2) Dotazník k vlivu paměti na přesnost svědecké výpovědi

1. Míváte tendenci urychlit výslech a vynecháváte například některé otázky?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Ne Nevím

2. Pomáháte vyslychanému s odpovědí, když máte pocit, že je výslech zdlouhavý?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Ne Nevím

3. Dovedete se zeptat znovu, pokud si uvědomíte, že jste některou otázku opomněl?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Ne Nevím

4. Pokud vyslychaný ne zcela srozumitelně, nebo špatně formuluje odpovědi a vy je chápete, upravíte je tak, aby měly vůbec význam?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Ne Nevím

5. Stává se Vám, že na některou otázku při výslechu zapomenete?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Ne Nevím

6. Vyslycháte odlišně, jestliže vyslycháte občana patřícího k majoritě (Čech), či občana patřícího k minoritě ve společnosti, tzn. Roma, Žida, Ukrajince, Poláka, Němce atd.?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Ne Nevím

7. Máte při výslechu své „oblíbené svědky“, tzn. vyslycháte například raději ženy nebo muže?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Ne Nevím

8. Děláte při výslechu rozdíl mezi pohlavími, mezi rasami, mezi národnostmi, např. při výslechu romských občanů volíte „tvrdší styl“ a podobně?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Ne Nevím

9. Děláte si již na počátku výslechu představu, jak bude výslech vypadat, jak bude probíhat?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Ne Nevím

10. Projevuje se způsob vyslýchání, pokud nejste v „kondici“, např. řešíte nějaký soukromý problém, jste unavený podobně?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Ne Nevím

11. Když proti Vám sedí např. příslušník sociální menšiny, měníte styl výslechu – mluvíte pomaleji, opakujete otázky a podobně?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Ne Nevím

12. Pokud se vyslýcháný chová arogantně, oplácíte mu tzv. „stejnou mincí“?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Ne Nevím

13. Vyslýcháte-li ženu, hraje roli její barva vlasů?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Ne Nevím

Děkuji Vám za Váš čas a trpělivost s vyplněním dotazníku.

